

SZEFKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjféli telefon (nyomda) 2-02

KIACÓHIVATAL 1
Str. Baron L.
ELŐFIZETÉSI ÁRAI

Egész évre	618
Félévre	
Negyedévre	
Egy órára	

X évfolyam * 59. szám

1929 Március 24 Vasárnap
* 1689 év II. Adár 12 *

Ára 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gela No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel.

A jugoszláv diktatura megzavart csendje

A jugoszláv diktatura hónapok óta tartó kényszerű csendjét tegnap felverte az első revolverlövés döbbenése. Aki ismeri Szerbia királygyilkosságokkal és politikai merénylettekkel átszótt történelmét, aki ismeri a délszláv vér izzó nyugtalanságát, amellyel fellázad mindenkor elnyomói ellen, az könnyen megjósolhatja, hogy ez a revolverlövés nem feltétlenül volt az utolsó. A merénylők eltűntek. És mint a jelentések híri adják, a diktatura hatalmas rendőrszolgálatára sem tudott mindezideig nyomukra akadni. Hogy miért nem, arra egyszerűnek látszik a felelet: a gyilkosokkal az egész horvát közvélemény azonosítja magát.

Nincs és nem lehet semmiféle gyilkosság, aminek jogosságát elismerhetnők. Az egyéni akció soha semmiféle problémának nem volt és nem lehet megoldása. Ezzel szemben azonban tárgyilagosan kell megállapítani azt, hogy amilyen kénytelenül az orosz cárizmusnak velejárója volt a nihilizmus és a politikai merényletek sorozata, úgy a jugoszláv diktatura és minden más diktatura nem kerülheti el hogy eszközeihez hasonló eszközzel ne válaszoljanak ténykedéseire.

Van egy népies közmondás, mely szerint a mosdó olyan mint a törülköző. A diktatura természetrajza magával hozza a szenvedélyek lefojtottságát s ez a lefojtottság természetesen keresztként robbanásokban és merényletekben. Ahogyan nem eshetik meg hogy emberi parancsszóra a fák tavaszkor ne rügyezzenek ki, akként nem lehet parancsszóra megtiltani az elnyomott emberi gondolatnak, igazságérzeteknek, szenvedélyeknek és törekvéseknek, hogy bármilyen diktatórikus intézkedésre elnémuljanak és lemondjanak érvényesülésükről. Toni Schläger szerkesztő megjáratása nem véletlen és nem is érthetetlen. Az elnyomott horvát nép benne látta azt az árulót, aki eszközül szegődött a belgrádi diktaturának mely parancsszóra akart megfosztani egy magas kulturájú népet attól, hogy a maga politikai ideáljai és saját kulturájának szerint élje ki energiáit.

A cári Oroszország annakidején a terroznak a taktikájának legkülönbözőbb és legválogatottabb eszközeivel igyekezett magába olvasztani, közös politikai és kulturai nevezőre hozni Lengyelországot és a Baltiállamokat — és ime: ezek az országok az első kedvező alkalommal faképnél hagyták Oroszországot s külön önálló államokká alakultak. Az önkény meghosszította magát s az eredmény az egész cári alkotmány teljes összeomlása lett.

A jugoszláv diktatura sok tekintetben a cári Oroszország anakronisztikus eszközeihez folyamodott a jugoszláv egység megteremtése érdekében. És mint minden diktatura, abban a képrázatban élt mindmáig, hogy a népek engedelmeskednek, amelyek boldogok, ha megcsókolhatják elnyomóik kezét. Valaki csókolhatja meg egyszer a cári Oroszországot, hogy nihilizmussal enyhített önkényuralom. Csak hogy az oroszországi cárizmus, virágzás idején is,

ugyszólván egy Európától függetlenített hatalmas földdarab volt, amely nagyon is távol esett a nyugati világ törekvéseitől és politikai eszközeitől. Ezzel szemben a jugoszláv állam egyik legfőbb tagállama: Horvátország még a magyar rezsim alatt is megszokta, legálisan is az alkotmányosság látszatát és ezt a látszatot valóságossá akarta érlelni fajtestiverei államának kötelékében.

Ezért reagál most revolverlövésrel a belgrádi diktatura nyomására. Nem valószínű, hogy a diktátorok és eszközeik erre a revolverlövésre helyes irányban fognak felelni. Sőt inkább az a valószínű, hogy még kiméletlenebb elnyomással fognak felelni a merényletre. S ha ezzel felelnek, még sokkal nagyobb lehetőséget nyújtanak a merényletek lehetőségére.

Ha a diktátorok fel nem eszmélnék, úgy rövidesen elkövetkezhetik az idő, amikor Jugoszláviáról azt fogjuk elmondani, hogy merénylettekkel enyhített önkényuralom. Mert bizonyos hogy minél kiméletlenebb lesz a diktatura vaskeze, annál több és háborzongatóbb politikai dráma fogja megrázni a fiatal állam alapzatát, amely most egy alapvető tévedésre van felépítve.

Politikai merénylet áldozata lett a diktatura-barát jugoszláv sajtókoncern vezérigazgatója

Schlägel főszerkesztőt Zágrábban hat revolverlövésrel agyonlőtte két ismeretlen merénylő

Belgrad, március 23. Zágrábban tegnap este a késő esti órákban revolveres merényletet követtek el Anton Schlägel a Jugostampa sajtókoncern vezérigazgatója és a „Novosty“ című lap főszerkesztője ellen. A revolverlövésnek fején és szívében találták a főszerkesztőt, aki hangtalanul összeesett és pillanatok alatt kiszívedett. A merénylő, nélkül, hogy szándékában meg tudták volna akadályozni, gyors futással elmenekült, a tettszínhelyéről.

Schlägel főszerkesztőnek a horvátok

körében számos ellensége volt, mert a sajtókoncern lapjai az utóbbi hetekben barátságos magatartást tanúsítottak a belgrádi kormánnyal szemben. Mindenki biztosra veszi, hogy Schlägel politikai merénylet áldozata lett. A rendőri nyomozás során a merénylet kevésszámú szemtanúja, akik a gyilkosságot mintegy 4-500 lépés távolságból látták, azt állítják, hogy a tettet egy bőrkabátos fiatal ember követte el. A személyleírás birtokában a nyomozást nagy apparátussal folytatják.

Schlägel főszerkesztő 50 éves volt. A kormány sajtóreferensi tisztségre szolgált ki, sőt egyes hírek szerint a sajtóügyek államtitkárává akarták kinevezni. Mindenesetre annyi tény, hogy ő kapott megbízást a Zsifkovits kormánytól az új sajtótörvénytervezetnek elkészítésére. Ebben az ügyben éppen a napokban kellett volna Belgrádba utaznia, hogy eleferáljon eddigi munkásságának eredményét. Schlägel felesége jelenleg Bécsben tartózkodik és itt tudták vele férje tragikus halálát.

A spanyol diktatura amnesztiában részesíti a legutóbbi forradalmi mozgalmakban résztvett halálraítélteket

Simanonez egyetemi tanár felszólalása az egyetemi diákok érdekében

Paris, március 23. A lapok madridi jelentései szerint a nemzetgyűlés tegnapi ülésén felszólt Simanonez képviselő, egyetemi tanár s annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormány az egyetemek bezárását nem tekinti véglegesen befejezettnek s nem bünteti a fiatal és tapasztalatlan főiskolai hallgatókat egyetemi évek elvesztésével és még ezen felül szabadságvesztés-büntetéssel is. A

kormány nevében a felszólalásra a közoktatásügyi miniszter válaszolt. Leszögezni kívánta, hogy a főiskolások rendbontásainak idegen bujtogatók voltak az okozói s emiatt kellett a rend és nyugalom megóvása érdekében az egyetemek bezárását elrendelni. A tanítások beszüntetésének egy másik oka az volt, hogy represszáliákat kell alkalmazni

egyes egyetemi tanárok ellen, akik a rendbontókkal rokonszenveztek. A kamara ülése után minisztertanács volt, amelyen a kormány jóváhagyta az egyetemek kormánybiztosának kinevezésére ajánlott listáját és azt a névjegyzéket is, amelyet az igazságügyminiszter terjesztett elő a halálraítéltek amnesztiában részesítéséről.

A francia kormány nem engedi, hogy a Zeppelin nappal repülhessen el a francia területek felett

Eckener megváltoztatja a léghajó utirányát és a start időpontját

Berlin, március 23. A „Lokalanzeiger“ tudósítója jelenti Friedrichshafenből: A Zeppelin indulásának időpontja még mindig nem egészen végleges. Lehetséges, hogy a léghajó már holnap startol. A léghajó kísérleti-állomáson közölték az újságírókkal azt is, hogy az utvonalt tekintetben is változások állottak be. A francia kormány ugyanis olyan feltételeket szabott a léghajónak francia területen át történő átszállása esetére, amiket Eckener nem teljesíthet. Ha a léghajó a Franciaországon át vezető utvonalaikat akarja használni, kötvé lenne a késő

délután egy bizonyos órájában, feltétlenül megkezdendő starthoz, mert a francia kormány csak napnyugta után időre engedélyezte a francia területek átrepülését s azt is csak délfranciaországi területeket. További leküzdhetetlen akadály lenne az is, hogy a Zeppelinnel a start után félórával már kétzer méteren felül magasságba kellene emelkednie, hogy átrepülhessen a svájci Jura magas csúcsai felett.

A Zeppelin-műveknél a fent elsoroltaknál fogva nem tartják tehát kizártnak, hogy a léghajó keleti irányban star-

tol és osztrák területek érintésével veszi déli irányt a Földközi tenger felé. A lap szerint a végleges diszpozíciókat holnap délelőtt döjtik el. A Palesztinából visszafelé vezető utvonalt az időjárás helyzetétől függ. Lehetséges, hogy a Zeppelin a Konstantinápoly-Bukarest vonalon tér vissza, de az is lehetséges, hogy a Szaloniki-Belgrad közötti légvonalat fogja használni. Friedrichshafenben csak azt tartják bizonyosnak, hogy a léghajó visszatérőben feltétlenül elrepül Budapest és Bécs felett.

Az argentinai köztársasági elnök — hálóingben

Tűz az éjszakában. Miért olyan népszerű Hipolito Irigoyen dr., a köztársasági elnök? Egy kis értekezés a „criolliók” divatjáról

Buenas-Aires, március 23. Ez ma egész Argentina szenzációja. Pedig a La Plata-menti nagy köztársaság elnöke tul van a 70. esztendején és sosem is szerepelt gáláns történetekben. Most sincs ilyesméről szó. A hálóing, amely ebben a szenzációban szerepel, nem a pletyka prédája, hanem szinte egészen fölmagasztosítva, egy nagyon népszerű ember demokratikus közvetlenségének bizonyítéka.

Minap egy tropikus éjszaka álmatlan-ságából sűrűn ismétlődő robbanások szokatlan zajra verte fel a hajnaldó lövőrost. A zaj a kikötő felől remegtette meg a riadt embereket, félórán keresztül bömböltek a sápadt hajnal rejtélyes ágyai, aztán sűrű füst gomolygott a város fölé és az eget ostromolták piros tüznyelvek.

A felhőkarcok fölédnélküli tetőzetéről, a nagyszerű azoteákról hiányos öltözött emberek riadt tekintete kutatta a hajnali katasztrófa színterét és a szétfeszülő hajnalban ott állott az új kikötő egyik hatalmas városrésze. Benzintankok robbantak föl benne egymásután, egész autókolonék pusztultak el percek alatt, a fővám egyik kirendeltségének egész tárháza lángokban, romokban.

Másfél óráig tartott ez a borzalmasan nagyszerű tüzijáték, azután még órákig dolgoztak a bomberosok, ezek az érdekesen megszervezett katonatüzoltók a mentés munkáján, egész népvándorlás indult a város legtávolabbi részeiből is a katasztrófa színtelyére, azután bizottság szállott ki, amely megállapította hogy a tűz keletkezésének oka ismeretlen, a kár pedig meghaladja a 2 millió pesót (csak autók 500 pusztult oda) és hogy a kár majdnem egészben megtérül biztosítás útján.

A „néma nagyság”

Már a kora déli órákban megjelentek persze a fényképes, szédületesen bő részletességű tudósítások erről a mindennapi tűzkatasztrófáról. A képeken mindenütt legelő a köztársaság elnöke,

Műszerészek! Kerékpár és varrógépkereskedők!

Közölké címűket, melynek vétele után az új 1929. évi

nagy képes árjegyzékemet díjtalanul küldöm. Hammer Vilmos varrógép, kerékpár és alkatrészek nagyke eskedése Arad, Piata Avram Iancu 5-6.

A CLUJI
TACAMUL
ezüsttárgyárban

82. készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.
Telefon 4-82

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendíthetők. - Viszonteladónak:
„TACAMUL” ezüsttárgyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

חדר ערבינות ואים עכטום זלבער: כל קדוש הנוכה אונד אנדערע לייקטער אחרים העלמער. מעדער-שיססעל אונד זעמליכע ר' יסועללע געגענטשענדרע

a példátlan népszerűségű Hipolito Irigoyen dr. Es pedig egészen szokatlan exteriörben feltűrt kabátja alól kiféleznék gallérműküli nyaka.

A későbbi kiadások már részleteket közölnek, az esti lapok magyarázzák, a reggeli lapok méltatják és már senki sem beszél tüzről, senkit sem izgat a kétmillió kár, mindeaki csak a köztársasági elnök hálóingéről beszél. Mert az történt, hogy a köztársaság hajlotkoru elnöke, a robbanások hallatára kiugrott az ágyából, magára kapott egy kopott kis kabátot, felugrott az első taxira és úgy, ahogy volt: hálóingben sietett — elsőnek — a nagy katasztrófa színtelyére.

Hipolito Irigoyen — a köztársaság másodsorú elnöke — hallatlanul népszerű ember. Az igazán okos politikusokhoz hiven: sosem beszél, nem szónokol ellenségei „néma nagyság”-nak gunyolják és ezért szinte megfoghatatlan a be nem avatott idegen előtt az a példátlan népszerűség, amivel ország-szerthe övezik.

Most egy kissé megvilágosodott ennek a népszerűségnek az alapja ezen a hálóinges kis epizódon keresztül.

Egy elnök, egy államfő, aki nem parancsolja ki a gárdát, aki nem rendeli elő parádés autóját, nem vár miniszteri referátumot, hanem a veszedelem első, közvetlen hírére fölpattan az ágyból és külsőségekkel nem törődve, úgy ahogy van: hálóingben is első az első között..

Udvarképes hálóing

Valami még hiányzik ennek a nagy lelkesedésnek, a köztársasági elnök hálóinges megjelenése szinte szimboliztikus jelentőségének megértéséhez.

A criollo, a benszülött argentinai, esküdt ellensége a gallérmű. Talán az időjárás is magyarázza ezt az ellenszenvet talán az alaptermészete inkább. Nem is igen hord gallért, legfeljebb egy kis kendőt köt a nyakába, de leginkább pizsamában van egész napon át. Es ebben az igazán csak hálószobába való ruhadarabban végzi napi munkáját nemcsak otthon és a közeli szomszédban hanem gyakran órajárásnyira is a lakásától.

Az idegennek az első időben szeméremstörtően kelletmetlen ez az uccái meglízse.

Es most a köztársasági elnök, hogy azt ne mondjuk: udvarképesse tette a hálóinget . . .

Ha az alkotmány ki nem zárná a lehetőségét: legközelebb még nagyobb lelkesedéssel választanák elnöké, mint legutóbb. Most a hálóinge miatt . . .

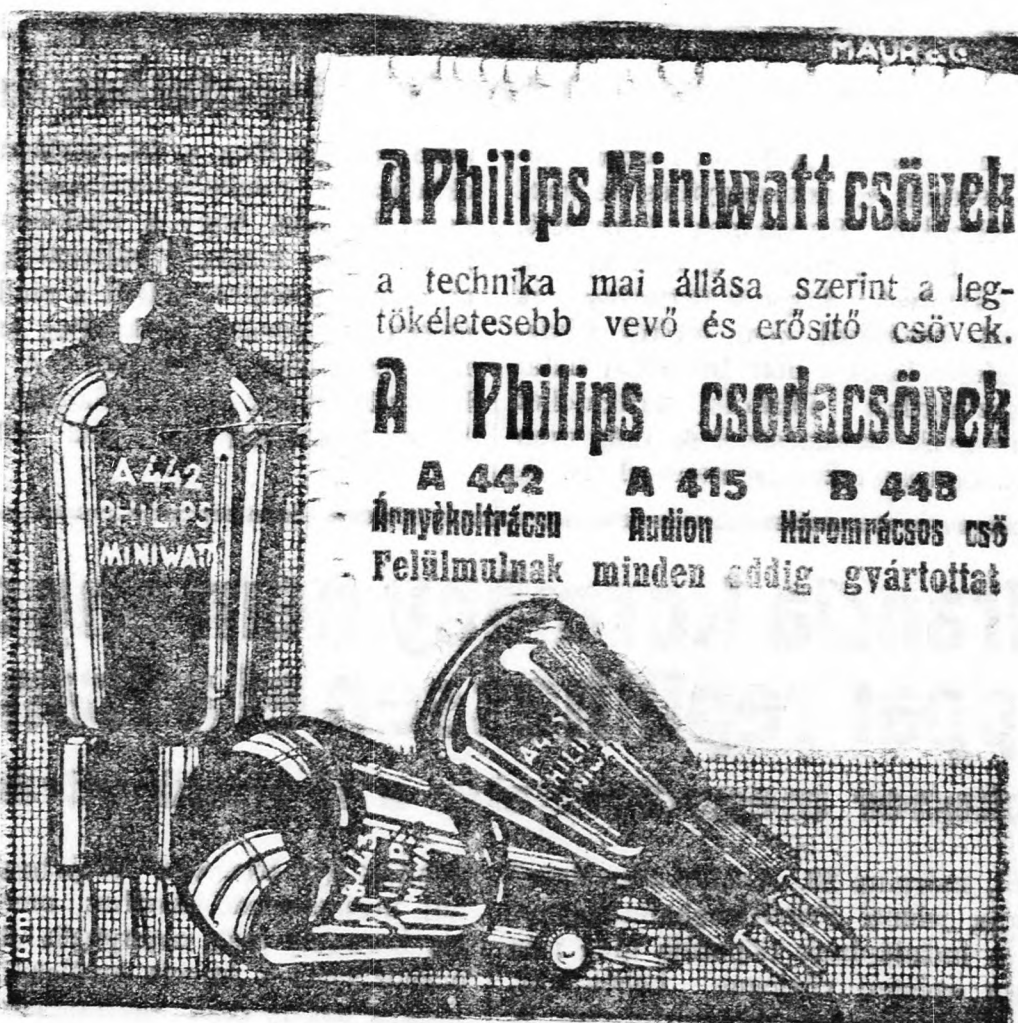
A város nem tud több segélyt kiosztani szegényei között,

mert a polgárok nem képesek fizetni adóikat

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tud.) Napok óta nyomorgók tömegei lepik el a kolozsvári polgármester titkárnak kabinetjét, akik hónapokon keresztül hozzá szoktak ahhoz, hogy amikor már mindenükből kifogytak, felmenjenek a polgármesteri hivatalba, ahol 100—200 lej gyorssegélyt mindig kaptak. Az előszobákban néhány nap óta hiába várnak ezek a szerencsétlenek, a város kasszája az ő számukra is ki-

ürült. Hiába könyörögnek és sirnak, a segélyalap kifogyott.

A segélyalapról december óta közel 500 ezer lejt osztott ki a város. A karácsonyi ünnepek alkalmával csupán a második internacionáléhoz tartozó szakszervezet kolozsvári munkanélkülinek adott a város 19 ezer lejt. Március elején ugyanezek kaptak 100 ezer lejt. Az egységes szakszervezethez tartozó munkanélküliek még mindig csak ígéretet

PHILIPS
MINIWATT

kaptak, pénzt azonban nem. Ma is egy küldöttség kereste fel Simon pénzügyi tanácsost, aki megígérte, hogy az állandó választmány elé fogja terjeszteni kérésüket és valószínű, hogy még a közel napokban megkapják a nekik kijáró munkanélküli segélyt. A város szegényeinek, akik arra számítottak, hogy népkönyvtár fognak felállítani számukra, ebben az évben bonokat osztottak ki amelyek ellenében néhány megjelölt vendéglőben étkezhetek. Ezenkívül közel 60 ezer lejt osztottak ki készpénzben a városban folyamodó szegényeknek.

Most azonban egyelőre minden segélyalap kifogyott, sőt a városnak még celokra sincs elegendő pénze és elején esetleg a tisztviselőknak is csak úgy tudják kiadni fizetésüket ha a tanács valamelyik banktól kölcsönt vesz fel erre a célra. A néhez viszonyoknak egyébként a nagy pénztelenség az előidézője. A város polgársága nem képes fizetni a városi tartát és illetékeket a súlyos pénzkrisis következtében. A től a tavaszba való átmenet mindig meghozta ezt a pénzkrisist, viszont a város vezetősége a polgársággal szemben kénytelen kellelten, a „leben und leben lassen” elvét alkalmazni.

A munkanélküliek nyomorát a városi közmunkák megkezdésével némiképen könnyíteni lehet. Rövidesen már 250 munkanélküliek nyílik lehetőség, hogy ezekben a munkálatokban részt vegyenek. Ezzel természetesen az általános nyomor is enyhülni fog.

Influenzánál

és az összes légzőszervek haragos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a

Málnási SICULIA gyógyvíz

Mindenütt kapható!

Govora-Călimănești Társaság

Március 20-ikától már kaphatók szobák a társaság Govora és Călimănești fürdőhelyeken levő szállodáiban.

Az árakat a múlt évekkel szemben 15%-kal redukáltuk.

Érdeklődni: București, Strada Brezoianu 44.

Április 1-én kezdődik a

Căciulata-víz

szétküldése.

Radioaktív gyógyvíz. Ajánható vese- és májbeteg, szélütés és artritizmus ellen.

A szétküldést előzetes fizetés ellenében a következő áronon teljesítjük:

Nis láda 25 üveggel a 7 lej. Lei 600.-
Nagy láda 50 üveggel a 7 lej. Lei 1100.-

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Prospektust ingyen küldünk. Megrendelések a következő címre küldendők:

Administrația Băilor Călimănești, jud. Vâlcea.

talál
Szabó
genyiro,
budapesti
kéval, a
Szabó De
Joskének
diktáltak
nyökére
kasszemet
kus egysz
mondott
fénnyel
Joské sz
zibb jelu
meghajtja,
vészlehez
munka,
ebben a
szerejmes
mönysziv
előzéken
A néző
olvadását
radt izal
amely m
geréből.
fejét ern
hozza,
mondta:
Bohr
jönnek! E
Azután
tőleg eli
visszaford
mondott:
Előg
Mi nem
mondják
nem a z
vészetet
monstráns
is megkér
igy volt.
volna ezt,
ellenére, a
minden
és mondat
ritmusok
tünk? Az
novelláját
indulatok
Elsodort
fontörténeti
dőlőbb for
mányaiban?
hinni, hogy
késletes mű
értette ki
ből az emb
fogta fel az
amelyek a
ber tragiku
amelyek ol
ták, akik s
és sokkal
Szabó Dezs
Szabó De
mindedig
az volt, hog
bad és kül
bad minden
beszámíthat
beszámíthat
mint inó és
aki Osyp
nem látta m
elvezette s
lét. E sorok
mönye az é
világelfogás
művészek k
ugyanugy é
ben hozzá
Iróknak, kor
részoknak és
vönyünk van
vész. Szabó
ezt a mi leg
látza meg az
kor Joské sz
kivonult. Mi
csakítani, ez
esátani Szab
fajdalmasabb
Szabó Dezsó
amelyeket a
sem fogunk
Dezsó egyell
lyan, a saját
tus most me

Szabó Dezső találkozása Joskéval

Szabó Dezső, a nagynevű magyar regényíró, az elmúlt hét szombat estéjén a budapesti Uj Színházban találkozott Joskéval, a szegény muzsikussal. Szabó Dezső az első sor zsílyében ült, Joskének pedig tíz kopekért éppen levelet diktáltak a színpadon. Szabó Dezső a könyökére fektette fejét és úgy nézett farkasszemet Joskéval. A szegény muzsikussal egyszerű és szívből jövő szavakat mondott és a szeme azzal a csodálatos fényel csillogott, amilyenben az összes Joské szemé égnek. A darab legműveiből jelleme ez, amely még azokat is megrázza, akiknek semmi közük a művészethez. Annyi finomság, oly halk romantika, édes szentimentalizmus van ebben a levélírásban, hogy nemcsak a szereplők, akikről szó van, hanem a környező bankárok és nagyiparosok is elérzékenyülnek tőle.

A nézőtérnek a színpaddal való összeolvadásában mindössze egyetlen ur maradt izolálva, mint egy szálkás cövek, amely messze kinyúlik a közös érzés tengeréből. Szabó Dezső ráült a bozontos fejére erre a cövekre, még fej és állott hozzá, körülnézett és hangosan ezt mondta:

— Bojrány, hogy ide zsidó darabokkal jönnek! Ez mégis csak hallatlan!

Azulán kifordult a padsorból és tüntetőleg elhagyta a nézőteret. Az ajtóból visszafordult és még hangosabban ennyit mondott:

— Elég volt a gettóból! Mi nem voltunk ott, de szóról-szóra így mondják el kolozsvári színgészek, akik nem a zsidóságot, hanem egy újfajta művészetet és emberi hangokat vittek demonstrálni a magyar fővárosba. Kétszer is megkérdeztük tőlük, hogy így volt-e, így volt. Erőtelten! Szabó Dezső tettenézte ezt, akit mi — minden sérelmet ellenére, amely részéről ért bennünket, — mindenkor nagy művészeknek, a szavak és mondatok csodálatos értőjének, rejteleművek pompás karmesterének ismerünk! Az tettenézte ezt, aki megírta a novelláját a fordított gukkerről, hatalmas indulatok hullámaival engedte utjára az „Elsodort falu”-ban és ragyogó irodalomtörténeti tudását cizellálta a legtündöklőbb formákba híres literális tanulmányában! Az ember nem bírja elhinni, hogy az abszolút művészi ily tökéletes művelője és rezonálója mint nem értette ki a Szomorúságának énekeséből az emberit és a művészt, mint nem fogta fel azokat az éterikus hullámokat, amelyek a szerencsétlen zsidó fiatalember tragikus történetéből kiáradnak és amelyek olyan nézők szívét is elszorították, akik sokkal hálygosabb szemmel és sokkal kérgesebben ültek ott, mint Szabó Dezső.

Szabó Dezső kibőbrányt okozó tettenézéséig találtunk egy menészet. Ez az volt, hogy egy zseminek mindent szabad és különösen Szabó Dezsőnek szabad mindent, aki mint köznapi ember beszámíthatatlan. De százaszorosán beszámítható és felelősségre vonható mint író és művész. Az a Szabó Dezső, aki Oszyp Dimow tragikomédiájában nem látta meg a művészt és az emberit, elvesztette saját művészi és emberi hitét. E sorok írójának is megvan a vélelménye az élet minden jelenségéről. De világfelfogásban ellenkező pótluson álló művészek könyveit és darabjait mindig ugyanúgy élvezzi, mint a világszemléletben hozzá legközelebb állók alkotásait. Íróknak, komponistáknak, festőknek, szobrászoknak és színészeknek egyetlen törvényünk van és lehet: az abszolút művészi. Szabó Dezső ezt az örök törvényt, ezt a mi legszentebb közösségünket gyálázta meg az Uj Színház nézőterén, amikor Joské szomorúsága elől tüntetőleg kivonult. Mi, akik mindent meg tudunk bocsátani, ezt sohasem fogjuk megbocsátani Szabó Dezsőnek. Mert ez sokkal fájdalmasabb csalódás számunkra, mint Szabó Dezső eddigi utolsó zsidófalásai, amelyeket a múltban sem és a jövőben sem fogunk replikára méltatni. Szabó Dezső egyetlen dolgot sérthet meg komolyan, a saját művészetét. És ez az inzulins most megtörtént.

Ben Ami

Coeur a tromf... szépség győz!

Egy pillantás az asszonyt szem mélyéből a legbiztosabb partnert is lefegyverzi. Ki is tudna ily formás kezek és karok varázsának ellenállni? Nemcsak a kártyajátékban, de még inkább az életben a szépség és siker egymástól elválaszthatatlan. Hivatás és házimunka mellett is szépek és vonzóak lehetnek karjai és kezei, ha ápolásukra rendszeresen Elida krémeket használnak.

Elida Éjjelkrém az arcot éjszaka át tisztítja és táplálja, a száraz bőrt ellátja a szükséges zsíradékkal. Elida Arckrém védelmet nyújt az éles levegő és a nap égő sugarai ellen. A bőrre azonnal beszívódik, gyógyító hatása meglepő. Elida Arckrém a kivörösödött kezet és tisztátlan bőrt is mattá és alabástromszerűvé teszi. Sok ezer hölgy ismeri el mint a létező legjobb krémet.

Használjad mind a két Elida krémet. Nappali, estei, — így kell csak hinned.

Tubusban Lei 45.— Tégelyben Lei 75.—

ELIDA KRÉMEK

Indiában nagy kommunista összeküvésnek jöttek nyomára

Számos munkásvezért letartóztattak. A rendőrség és katonaság több városban megszállta az utcákat. 20.00 munkás sztrájkba lépett

Bombay, március 23. — A rendőrség Macruba tartományban nagy összeküvés leplezett le és eddig 120 letartóztatást fogatosított.

Három munkásvezért máris letartóztattak és rengeteg röpcédulát koboztak el.

Az egész tartományban széles méretű biztonsági intézkedéseket tettek a rend helyreállítására. A rendőrség és a katonai csapatok a legfontosabb stratégiai pontokat és utcákat megszállták. A Trade Unionok kongresszusának volt elnökét is letartóztatták, miután az a vád áll ellene, hogy

az angol királyi család ellen izgatott. Kalkutában a rendőrség 35 házkutatást fogatosított és több

munkásvezért letartóztattak

Nagymennyiségű bojsavk forradalmi propagandárat koboztak el. Az utolsó bombayi letartóztatás a munkásvezérek letartóztatása a munkásság körében óriási fölzúdulást keltett. Több mint huszezer munkás sztrájkba lépett.

Az egész bombayi kerületben óriási az izgalom.

London, március 23. — Az indiai angol hatóságok nagy akciókat kezdtek az indiai kommunista mozgalom ellen. — Több száz rendőr angol tisztet vezetés alatt áll. Bombayban, Kalkutában, Poonban és más indiai városban sok kommunistát letartóztattak.

Ezek között van Spratt Fülöp angol kommunista író is.

A kommunista lapok szerkesztőségében házkutatást tartottak és sok nyomtatványt elkoboztak. A tömeges letartóztatások hírére a gyapjuszövő munkások ötöt óriási nyugtalanság tört ki. A hivatalos jelentés megállapítja, hogy a helyzet a végsőig feszült. A hatóságok angol csapatokat bocsátanak a rendőrhatalóságok rendelkezésére, mert lázadástól félnek.

A bombayi munkásnegyedben minden husz lépés távolságban feltűző szuronyú őrszemek állnak. A munkaadók számítanak arra, hogy

több gyárat kénytelenek lesznek a zavargások alatt bezárni.

— Leánykereskedőket tartóztattak le a varsó bécsi vonalon. Berlinből jelentik: A lengyel távirati iroda közlése szerint a varsó—bécsi közvetlen gyorsvonaton egy leánykereskedő szervezet több tagját letartóztatták. A társaság a nyomozás előli adatai szerint lengyel leányokat szöktetett ki az országhatáron túl Keletre.

— Az angolok remélik, hogy sikerül a bombayi és kalkuttai sztrájkokat likvidálni. Londonból jelentik: Kalkuttai jelentés szerint a kormányzat több angol-indiai városban, de különösen Bombayban és Kalkutában szigorú rendszabályok életbe léptetésére kényszerült. Ezek hatása egyelőre még nem érezhető, de remélik, hogy a kommunista agitációja aabbhagy és a sztrájkokat sikerül likvidálni. Az utóbbi napokban számos letartóztatást kellett eszközölni, mert még így is nehéz volt a kedélyeket féken tartani. A lakosság eleinte izgalommal reagált a letartóztatásokra, de most már nyugodtan fogadja.

Az európai agrártermelés válságos óráit éli

Henry Gueille volt francia földművelésügyi miniszter az őstermelés kríziséről

Páris, március 23. Az európai termelés általában a válság korszakát éli, de ez a válság szemmel láthatóan az őstermelési ágakban öltötte a legnagyobb mérvet.

Már-már közhelyé vált a mondas, hogy a föld nem képes megmunkálóját becsülettel eltartani és a régi politikai pártok egyre-másra reformterveket dolgoznak ki minden államban, hogy javítsanak a parasztság sorsán (vagy talán azért, hogy a parasztság elégedetlenségét a maguk pártérdekeinek szolgálataiba állítsák?) Ez alatt pedig a parasztság lassan, nehezen igyekszik összetömörülni külön agrárpártokba.

Az amerikai behozatal vesztes következménye

Az őstermelés krízise mélyebb okokra vezethető vissza. Egyik ok a háboru okozta gazdasági átalakulás. Például Franciaország, mely a háboru előtt nyersanyagszükségletét maga termelte ki, a háboru alatt jelentékeny agrárbehozatalra szorult, nemcsak mert az ország termékenyebb része idegen megszállás alatt állott és mert a földmunkások nagy része hadbavonult, hanem azért is, mert egyidejűleg, minden korlátozó kényszerrendelet ellenére, némely élelmiszer fogyasztása jelentékenyen emelkedett: a francia paraszti jóformán kenyéren él, de a katonaság husból táplálkozik. Minthogy többé-kevésbé a többi hadviselő országban is hasonló volt a dolgok menete, Európában egyre növekedett az ugár terület és egyre emelkedett a behozatal a tengerentúli őstermelő országokból. A háboru után, amikor lassanként visszaállt a régi termelési rend, sőt a legelők nagyobb kiterjedése következtében az állattalomány (az egyedüli juhokat kivéve) a legtöbb államban erősen megsaporodott, a háboruban megszokott tengerentúli hús- és kenyérmagbehozatal tovább is elárasztotta piacainkat és árleszorítóként hatott. Ennek a növekvő kínálatnak, mellyel szemben nem

állt megnövekedett kereslet, válságra kellett vezetnie.

Az őstermelés mostoha helyzete az iparral szemben

Ezt a válságot elítályozta egy ideig a hadviselő országokban az infláció, de a földművelő ez országokban is hamarosan rá kellett, hogy jöjjön, hogy a bankjegyek értéke, amelyeket eladott terményei fejében kap, nem áll arányban az ipari cikkek megnövekedett árával. Schiele német földművelésügyi miniszter, már 1927-ben megállapította, hogy a német őstermelő osztály a Rentenmark megteremtését követő három esztendő alatt annyi adósságot csinált, hogy annak összege eléri Németország egész háboru előtti államadósságának felét. Nem kevésbé válságos az olasz földművelő osztály helyzete, ismerjük az orosz agrár-kríziseket is: általában elmondhatjuk, hogy a parasztság egyaránt nehéz napokat él minden országban. Így a háboruban részt nem vett országokban is hol a pénz magas váltóárfolyama az agrárkivitel még külön megnehezíti. Cassel genfi beszállásból ismerjük a svéd parasztság súlyos helyzetét és tudjuk Mignentől, hogy amely föld Svájcban még 1925-ben 5.85 százalékot jövedelmezett, ma már csak 1.93 százalékot hajt s hogy a svájci paraszti szinte új jobbágyországba került a súlyos adó és a drága ipar miatt. Minden országban, melyről árszatisztika áll rendelkezésünkre, az ipari index jóval magasabb a földművelési indexnél. Az őstermelés válságát azért olyan nehéz szanálni, mert az egész Európára kiterjed.

A válság megoldása a szabad forgalom

Az egyensúlyt földművelési kínálat és kereslet között helyreállíthatná a fokozottabb fogyasztás, de ez csak hosszú idő múlva következhetik be. Hogy azonban segíthessen a bajon, minden állam egyidejűleg arra törekszik, hogy csökkentse a külföldi agrárbehozatalt és

hogy növelje a belföldi agrártermékek kivitelét. Ez a két törekvés egymással szemmel láthatólag ellenkezik.

Ez a politika új protekcionizmusba hajtja Európát és jellemző, hogy az országok, hogy lehetetlené tegyék az agrárbehozatalt a magas vámok mellett még mindenütt az egészségügyi zárlattal is operálnak.

Franciaország elég kedvező kereskedelmi szerződéseket kötött szomszédállamaival az agrárforgalomra vonatkozólag. De nem normális-e, hogy például a német-francia egyezmény ellenére, a francia marha és sok francia élelmi növény állítólagos egészségi okokból nem juthat keresztül a német határon, holott ugy marhaállományunk, mint növényzetünk kifogástalan állapotban van? Hasonló nehézségekkel találkozunk a spanyol határon is. Ha mindegyre megtörő intézkedésekkel válaszolunk, hamarosan eljutnánk a vámiháborúig, anélkül, hogy segíthetnénk a bajon. Ezért feltétlenül szükséges, hogy ezentúl a megfelelő kereskedelmi szerződések garanciát nyújtsanak alapítván egészségügyi zárlatok ellen is. Ezt ajánlotta már 1927-ben a genfi nemzetközi gazdasági konferencia és az 1928 március 7-én kötött olasz-francia gazdasági szerződés már ezen az alapon is áll.

Az európai mezőgazdaság fejlődésével ellentétben áll az az idejét multá szűkkeblű felfogás, hogy minden állam termeljen ki maga mindent, amire szük-

Egy megbízható hashajtószernek jelentőségét elismeri mindenki, aki emésztési zavarokra hajlamos, vagy gyakran ismétlődő székrekedésben szenved.

A legtöbb ismert hashajtó-szernek hátránya, hogy rövidebb, vagy hosszabb használat után a szervezet megszokja, miattal értékét veszíti. Egész máskeppen van ez a

Prof. Dr. Péter-féle Hashajtó-tea

használatánál. Ezen tea csakis növényi alkotórészeket tartalmaz és összetételében egyszerűen

felállíthatatlan.

Hatása több napig tartó, egyenletes és teljesen fájdalommentes. Már rövid használat után az emésztést megjavítja és a gyomrot és bélmozgást rendezi.

Csakis eredeti Prof. Dr. Péter-féle hashajtót kell venni és fogadjon el.

A Prof. Dr. Péter-féle Hashajtó-tea minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatainkhoz:

„Csillag” Gyógyszerár Brásó, Hosszu utca 5. szám.

sége van. Csereforgalomra van szükség és az legyen a követendő elv, hogy minden ország azt termeli, ami éghajlati és földrajzi viszonyainak legjobban megfelel, a többi terményt pedig teljesen külföldről fedezze. Ha ezt az elvet követik, akkor lassanként helyre fog állni az európai földgazdaság megbolygatott egyensúlya. Igaz, hogy ez esetben a termelőnek sok mindent külföldről kell vásárolnia, de ezzel szemben ő is jobb áron és biztosabban fogja eladhatni a maga terményeit.

Szembe kell szállni tehát az újajedeo védvamos törekvésekkel. Ne felejtse el, hogy a mezőgazdaság általános emberi érdek, mert a mezőgazdaság a legelterjedtebb foglalkozás ma is és mert a mezőgazdaság termékeinek ipari termékek ellenében való csereforgalma az egész világkereskedelem igazi alapja.

Az angol flotta új ágyuinak borzalmas pusztító ereje

teljesen megváltoztatta a célpontul használt lakatlan sziget alakját

Róma, március 23. Malta angol flottabázis szomszédjában kis lakatlan sziget van a Földközi tengerben, melyet az angol hadihajók tüzérségi lögyakorlataiknál célpontnak használnak. A Nelson sorhajó új ágyuit is itt próbálták ki tegnap. A lövések hatását pedig Maltából látszóvevőkkel figyelték. A hatalmas angol sorhajó új negyven centiméteres kaliberű ágyuinak első lövése teli találat volt a szigeten s nyomában óriási mélyporfelhő támadt. A második lövés a sziget közvetlen közelében a tenger mélyében robbant s ötven-hatvan méteres magasságokba szökkenette a tenger örvénylő vizét. A harmadik lövés újra teli találat volt a kis szigeten sennek hatása egyenesen fantasztikus, mert utána megváltozott a sziget, egész alakja. Emeletes ház nagyságu darabok leváltak a sziklás partról és eltűntek a tenger mélységében s a szigeten lévő szegényes növényzetet és néhány fát a légneműs kilométeres távolságokra sodorta. A sorhajó új ágyuinak minden lövedéke hír szerint több mint ezer kilogram robbanóanyagot tartalmaz s az új ágyuk hordképessége mesébe illő. Mint Maltából érkezett hírek közlik, a Nelsont hatvanszoros távolsóvevőkkel kémlelték a látóhatáron s a hajót ennek ellenére az óriási távolság miatt nem láthatták. Csak a lövések idején villant fel egy-egy kis láng a nagy távolon át, amely a lövedékek kisütését jelezte. Az angol hadvezetőség szigorúan

titkolja az új ágyuk hordtávolságát, de annyi bizonyos, hogy a világháborus hajólovedek hordtávolat legalább harminde kilométerrel felülmúlja.

Schellack-ban, mindenféle ben, Románia legelső beszerzői für...
Ullmann József és Fia
festék és vegyárú import GRADEA.

Ujdonság!!

Kölniviz!!

Nizzai ibolya
Certifolia vörös rózsá
Török fehér dohány
Erdélyi lila orgona

Concentrátt tartós illatokban 1/2 liter 80.- for

Rózsa M. Royal

drogéria Főtér 26. szám

Kés

(Cluj-K) Késlet tudja előtt is posztion áge van a kedélyesen A boltoza lényegesen nappal ez viselőnek és fel a le ugyancsak őrigazgató hiába jött mert tavas ben, hogy udvaron a ben, hogy taly irodák ablakain vekei és e kébb teend vel-telekke időben.

Arról az landja a laltatik, es fekete cipő fünye. Leht tartó ható hasonló bi pofont kap koromban. tést érdem a delikvens kiismeretét tó, hogy a egészen me vegőjét. Po és olyan sz jét, amint a dett igavon harapófogó kivenni bel sát, sem azo avagy lányt gáró, amiér ezen nem ták zsebéből iratival egy A sárga c ték az egyik egyelőre be

Most
Ingy 1 pá annak, ki Figyelje **T.S. Calea**

Hirne
által aján gyó különösen isiasban s alka Bernát

Prospektus sokna

Dreher-Haggenmacher tavaszi „Márciusisör“-e már forgalomban van.

Ingyen nem adunk harisnyát, azonban jó minőségért garantálunk! Győződjék meg személyesen. Figyelje alantí árainkat!

Selyem férfi zokni már 35 leitől. Selyem női harisnya már 45 leitől.

Izléses női fehérnemük és készruhák!!!

Cernowitzi gyár lerakata

„HERCULES”

Calea Regete Ferdinand 13.

Férfiöltönyöket speciálisan tisztít „Unió” kelmeifestőgyár Cluj.

Készülő jegyzőkönyvek között a kolozsvári rendőrségen

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tud.) A központi rendőrség kapuja előtt is ibolyát árul egy asszony. A poszton álló rendőrnek láthatóan melege van a vastag mundérban, de azért kedélyesen mosolyog, hiszen tavasz van. A boltoszos kapu aljában a léghuzat lényegesen kellemesebb, mint egy hónappal ezelőtt volt és a rendőrségi tiszt viselőnek kabát nélkül szaladgálnak le és fel a lépcsőkön. Az udvar mélyéből ugyancsak kabát nélkül Dregiicu rendőrigazgató két karjával int felénk hogy hiába jöttünk, nem történt semmi. De mert tavasz van, gusztust kap rá az ember, hogy mégis végigsétáljon a szeles udvaron a legmelegebb déli napsütésben, hogy bekukkantson a bünyügyi osztály irodájának tárva-nyitva hagyott ablakain. Néhány komiszár jegyzőkönyveket és előleket csinál, sokkal szűkebb teendőket, mint amilyeneket szíves-lelékkel csinálnának ebben az üde időben.

(Az első jegyzőkönyv)

Arról az urról, akinek éjszakai kalandja a készülő jegyzőkönyvben foglaltatik, csak azt tudjuk leolvasni, hogy fekete cipője sárga cipőfűzővel van befűzve. Lehet hogy ezért kell a rendfenntartó hatóság előtt állnia. Emlékszem, hasonló bűncselekményért két kiadó pofont kaptam édesanyámtól gyermekkoromban. Mert ez kétségtelenül büntetést érdemlő cselekedet. De ugyalszik a delikvensnek egyéb is terhelheti a lelkiismeretét, ami abból is megállapítható, hogy a szájából ömlő pálinkaszag egészen megfertözi a szoba tavaszias levegőjét. Polgári ruhája fölötté gyűrött és olyan szomorúan lógatja szédülő fejét, amint a padon ül, mint egy elkeseredett igavonó ártat. Ha a komiszárnak harapófogója volna, akkor sem tudná kivenni belőle nevé, sem a foglalkozását, sem azt, hogy fiúnak érzi-e magát, avagy lánynak. Boldogan nem tud magáról, amiért nem sajnálja az ember, hiszen nem tudja szegény, hogy kilopták zsebéből a pénztárcáját pénzével és irataival egyetemben.

A sárga cipőfűzős egyént aludni viték az egyik cellába. A jegyzőkönyv egyelőre befejezetlen.

(A második jegyzőkönyv)

Egy péklegény. Azt hittem, hogy kereskedelmi utazó, mert kanosál. Határozott pechem volt eddig a kereskedelmi utazók körül, hogy valahányat ismer-

tem, az mind kanosál volt. Megkérdeztem tőle, hogy nem-e szokott utazni. Azt feleli, hogy igen, minden vasárnap meglátogatja falun lakó édesanyját. Es kereskedelemben nem utazik? Nem, feleli. — Ő csak egyszerű péklegény. Azt sem tudja, hogy miért került ide, Csak egy sapka miatt.

Meg is mutatja a corpus delictit képviselő sapkát, amely piros bársonyból készült, lakk schirmmel a sapka szélén pedig szép arany zsinór fut keresztül. A piros tányéron egy aranyból himzett hárfa ragyog. Amint rátűz a nap, szinté peng.

Érdeklődünk, hogy mi köze van egy péklegénynek a hárfahoz. A péklegény egyensapkáján egy lisztes zsák kell hogy diszelegjen, vagy legjobb esetben egy kifli. A választ a komiszár adja meg. Eszerint a cipészlegények dalárdát létesítettek és hogy megkülönböztessék magukat mindazon egyénektől akik nem enekelnek egyensapkát készítették maguknak és pedig véletlenül pirosat. A kolozsvári egyetemi hallgatók azonban szintén piros sapkát viselnek és tiltakoztak az ellen, hogy összetéveszték őket a dalárda tagjaival. Ez bizonyára a dalárdistáknak sem kellemetlen, hiszen ők sem szeretik, ha más szakmabeliekkel tévesztik őket össze. Értihető — mondaná Anatole France, — hiszen idegenek...

A péklegény elmondja, hogy egy ci-

Hölgyeim! Uraim! Szenzáció!

Legújabb párisi, wieni modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapokat fejtűs olcsó árban árusít az

„IDEAL“ kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8. férfi és női alapok formálása, alakítása és tisztítása 49 óra alatt a legizélesebben gyári árban készülnek.

pész véletlenül a pékműhelyben hagyta a sapkát és a legény nem tudva, hogy ezzel bűncselekményt követ el, fejére tette a sapkát. Jóhiszeműsége kétségkívül áll. Eppen ezért a sapka elkobzásával a bünyügyi eljárás véget is ért. A következő jegyzőkönyv már szomorú: Nem is írom meg. Minek szomorítanak az embereket ebben a szép tavaszi időben... (—)

A marosvásárhelyi vizsgálóbíró kihallgatta Simionescu volt pénzügyi államtitkárt

(Tg.-Mures-Marosvásárhely, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy Simionescu volt pénzügyi államtitkárt a marosvásárhelyi cukorgyári panamában való részvétel vádjával felfüggesztették állásából. A felfüggesztés, mint ahogy megírtuk, az ilfovi

ügyészség rendeletére történt, mely a felfüggesztés után azonnal intézkedett, hogy Simionescu államtitkár Marosvásárhelyre utazzék, hogy ott a vizsgálóbíró előtt vallomást tegyen a panamának a pénzügyminisztériumot érintő részére vonatkozólag.

Simionescu szombaton délután meg is érkezett Marosvásárhelyre és az állomásról egyenesen a törvényszék épületéhez hajtatott, ahol a vizsgálóbíró azonnal megkezdte kihallgatását. A kihallgatás egész délután folyt és még esti tíz órakor sem ért véget.

Alevra tábornok a hadügyminiszter utján benyújtotta lemondását Maniunak

Ellentmondó hírek a közlekedésügyi tárca utódlásáról

(Bucuresti-Bukarest, március 23. Az Uj Kelet tud.) Az Alevra tábornok lemondása körüli komplikációkat ma tisztázni látszik az Adeverulnak egyik jelentése. Eszerint a tábornok mégis rotálni volt kénytelen és feladva a szobá-bezárkózás védelmi álláspontját, engedett a miniszterelnök akaratának. A hirt, annak ellenére, hogy Alevra le-

mondása igazán csak napok vagy talán órák kérdése lehet, a kormány részéről történő hivatalos megerősítésig fentartással közöljük.

Az Adeverul értesülése szerint a közlekedésügyi miniszter Óhoski hadügyminiszter utján elküldötte lemondását Maniu miniszterelnöknek. Helyét a leg-

közlebbi napokban fogják betölteni. Utódja valószínűleg Raducanu munkaügyi miniszter lesz, míg a munkaügyi tárcát Ioanitescu D. R. belügyi államtitkár venné át, akinek helyét viszont P. Ioanitescu kamarai alelnök, vagy Boila Romulus szenátusi alelnök fogja a lap szerint elfoglalni.

A Kamara megszavazta a munkaszereződésről szóló törvényjavaslatot

Tovább folyik a bányatörvény javaslatának vizsgálata

(Bucuresti-Bukarest, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Jorga a bányatörvény elveit helyesnek találja és támadta a liberálisokat és kisebbségeket, akik megfútotak a vita elől.

Corodeanu a javaslat mellett szólalt fel. A délutáni ülésen elsőnek Candiu szólalt fel, aki szerint a javaslat egy láncszem abban a gyűrűben, amely a kormány gazdasági politikáját az ország érdekében alkotott törvényekben jellemzi. A javaslat jó és azt elfogadják.

A kamara ezután harmadszori olvasásban 139 szavazattal 2 elléngben megszavazza a munkaszereződéséről szóló tör-

vényjavaslatot.

Ivancescu a bányatörvényhez szólalt fel, amelyet alapos munkának tart.

Penescu hevesen támadja az 1924-es liberális bányatörvényt és kifejti, hogy a jelenlegi javaslat nagy fejlődésnek lehetőségeit tárja fel.

Ceasoglu kifejti, hogy a liberális uralom alatt mint ellenzéki képviselő támadta Tancred Constantinescu javaslatát, amely nem értette meg az idők szavát. A petróleumtermelők érdekeit teszi szóvá és hangsúlyozza, hogy biztosítani kell számukra a magánkezdeményszerzési lehetőséget.

Brezeanu liberális támadja a javas-

latot. A szenátus ülésén Bratu elnök felolvassa a francoia szenátus választását a Poch hajálai alkalmával küldött kondoleáló táviratra.

Gradisteanu kérdezi a kormányt, hogy az optánsperben előlított-e Titulescu formulájától vagy sem?

Gyárfás Elemér szólalt fel ezután a szövetkezeti javaslatához és megállapítja, hogy a javaslat kollektív munkája azoknak, akik érezték a szövetkezeti eszme nagy fontosságát. Ebben az együttműködésben disszonanciát képez a liberálisok magatartása. A javaslat a politikát kirekeszti a szövetkezetekből.

Gyárfás beszéde után a szenátus általánosságban megszavazta a javaslatot.

Raducanu beterjeszti a munkakamrákról szóló törvényjavaslatot, majd a szövetkezeti törvényt részleteiben is megszavazzák.

Most mi jövünk ki!

Ingyen adunk 1 pár harisnyát

annak, ki nálunk 2 párat vásárol.

Figyelje a sárga lobogót!!!

T. Spitz Cluj,

Calea Reg. Ferd. 13.

Birneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró

gyógyszap,

különdösen köszvény, reuma, idegsokk isisásban szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyszerész Marghita

jud. Bihor.

Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

SELECT-MOZGÓ

Közkiwanatra

PICCADILLY

tőszerepben;

Anna May Wong

Monopol Dorianfilm

Jön: **Koborló szerelem**

nagyszerű szalonjáték.

URANIAMOZGÓ

Ma utoljára

Emil Jannings

legnagyszerűbb alkotása;

ELSODORT EMBER

Monopol Impresariu-tól.

Hétfő: **Bebe Daniels és Claraw**

kedvelt művésznők legújabb filmje

„Husz évesek“, „Papa kedvencei“

nagyszerű v. játékokban.

Mozik

Kávéházak

Vendéglők

zene szolgáltatására alkalmas

rádiókészülékek és

amerikai rendszerű hangszórók

Erdélyrészi Csillárraktár Rt.

rádióosztálya Cluj, Str. Memorandului 1.

A világhírű **Schaleco** és **Kramolin** gyártnányok vezérképviselete.

Az Uj Kelet építkezési ankétja

Az állam kezdje meg az építkezések támogatását

Irta: Váradí Ödön dr., Nagyvárad

A Monitorul Oficial 1921 december 30-án megjelent számában tették közzé az építkezések támogatásáról szóló törvényt, amelynek első szakasza kimondja hogy az állam kedvezményeket nyújt építkezési társaságoknak egyesületeknek, szövetkezeteknek és magánosoknak, hogy új építkezésekre és a megkezdett építkezések befejezésére buzdítson. Ezek szerint az állam már nyolc évvel ezelőtt kifejezésre juttatta ebbeli kötelezettségét, hogy az államnak az építkezési ügyét építkezési kedvezményekkel kell támogatnia.

A régi törvény ígéretei

A törvény harmadik szakasza szerint az állam, megye, vagy község eladni tartozik az összes birtokában lévő úrés telkeket építkezések céljaira. A területek ára tizenöt év alatt lett volna kifizetendő törlesztéses részletekben. A második szakasz további engedményként kimondotta, hogy az állam leszállított áron engedje át az építési anyagokat az építőknek és ezért az anyagokat az állami erdőkből és bányákból kapja meg az építkező. Hogy építkezés esetén az építőanyag eladói az árakat ne emeljék, kimondotta, hogy az építkezési gyártmányok árait az állam állapítja meg és ezeket tetszés szerint nem lehet emelni. Kimondotta a törvény azt az elvet, hogy a kartelleket, amelyek az építkezési anyagok árát emelik, üldözni és büntetni fogja. A 12-ik szakasz szállítási kedvezményeket nyújtott az építkezési anyagokra vonatkozólag szárazon és vízen. De ugyanez a közműpénzügyi előnyöket is helyezett kiállításba, nevezetesen tíz évi adómentességet, mely mindennemű állami és községi illetményre kihatott volna és csupán a házbér után szedendő egy százalékos díj fizetésére kötelezte volna az újonnan építkezőket. A tizenhetedik szakasz kimondotta, hogy ötmillió lejnél nagyobb alaptőkéjű részvénytársaságok kötelesek székhelyük részére saját épület emelni s ellenkező esetben évi bírságot fognak fizetni, mely bírság összege a részvénytársaság által fizetett házbér összegével egyenlő.

Négy év múlva a törvényt hatályokivül helyezik

A gyárak és az iparvállalatok, amelyek legalább ötmillió lej alaptőkével rendelkeznek, tartoznak személyzetük részére lakásokat építeni. Ugyanez a szakasz rendelkezik az építőszövetkezetekről és az építési alapokról. A 30-ik szakasz szerint az állam által szervezett építkezési alap husz évi időtartamra öt százalékos kölcsönöket nyújtott volna tisztviselők nyugdíasok, mozgósított tartalékosok és munkások részére.

Ez az igen üdvös törvény, mely az

építkezéseket nagyban elősegítette volna, csak papíron maradt. A gyakorlatban nem vitték keresztül. Sőt a Monitorul Oficial 1925 március 29-ik számában megjelent törvény az előbbinek kedvezményeit hatályon kívül helyezte és csupán azt az intézkedést tartotta fenn, hogy építkezés esetén soronkívüli felmondásra a házigazdának joga van.

A liberálisok kölcsöne

Ha az ismertetett törvény valóban alkalmazásban maradt volna, akkor ma már az építésre kötelezett bankok és iparvállalatok nagyarányú építkezési lendületet volna előre az építőipart, a munkások egészséges lakásokban laknának, a kilátásba helyezett olcsó kölcsönökből pedig minden állami tisztviselő építkezett volna. A liberális kormány kiutalt százmillió lejt építési kölcsönként. Azonban ezt nagy tételekben és csak néhány protezsált egyén részére eszközölte, úgy hogy ez a kölcsönnyújtás a korceloknak abszolútum nem használta. Most, hogy az építkezésekre a lejstabilizáció folytán alapos remény van, gondoskodni kellene a kormányról arról, hogy a husz évi szünet után törvényjavaslatot nyújtson be, mely az építkezni akaróknak tényleges kedvezményeket nyújtana. A nyújtandó építkezési kedvezmények egészen bizonyosan előidéznék az építkezési kedvet.

Mi a kormány teendője?

Az idézett törvény igen találóan mutat rá az állam kötelezettségeire. Ha már eddig a szép szavak gyakorlati megoldását nem erdényezték most volna az ideje annak, hogy megfelelő kedvezményekkel az építkezések meg is induljanak. A magam részéről a minimális kedvezményként a hosszú tartamu adómentességet találnám a legalkalmasabbnak. Eszerint azok, akik kizárólag a maguk részére építkeznek, például családi házat, legalább tízévi adómentességben részesüljenek és ezalatt az idő alatt sem állami sem pedig községi adót ne fizeszenek. Azok, akik legalább három külön lakást tartalmazó bérházat építenek huszévi hasonló adómentességben része-

süljenek. Ez az intézkedés azért ajánlatos, mert ily módon az építkezők kedvet kapnak nagyobb bérházak építésére és az lehetőséget nyújt arra, hogy nagyszámu lakás álljon a lakáskeresők rendelkezésére. Fel kell állítani egy külön állami építő alapot, amint azt a Háztulajdonosok Szövetsége több ízben kérelmezte és ez az alap a köztisztviselőket tényleg olcsó törlesztéses kölcsönökkel lássa el.

Ki kell mondania a törvénynek, hogy a kiosztott telekre építkezési kölcsönök vehetők fel és azok betáblázással biztosíthatók. Végül hatályon kívül kell helyezni az adótörvénynek azt az intézkedést, amely mindennemű adót, tehát a kereseti adókat is előnyös tételnek szabja meg és az ingatlanokat esetleges árverés során csupán a három évnél nem régebb házbéradó terhelheti hogy ilyen képen a jelzálogos követelések a betáblázás által biztosítva legyenek. Az új törvénybe könnyítéseket kell bevezetni az adómentesség megállapítását illetőleg is, nevezetesen a városi tanács, vagy községi előjáróság bizonyítványa elegendő legyen az adó megállapításnál.

Uj házakban nem lehet rekvirálni

Remélhető, hogy a rekvirálást a minisztertanács már teljes egészében megszünteti. A törvényben azonban expresse verbis kell kifejezni, hogy új épületeknél semmilyen eimen sem lakásokat, sem pedig szobákat nem lehet rekvirálni hanem azok a tulajdonosok szabad rendelkezésére állanak. Az adómentességi kedvezmény megilleti az építkezőt akkor is, ha a már meglévő házat új lakrészekkel akarja kibővíteni. Az adómentesség természetesen csak az újonnan épült lakrésze értendő.

Külföldön az új építkezésekre harmincévi adómentességet is adnak s így nálunk legalább tíz-huszévi adómentességet kell adni. Az építkezési kedvezményről szóló törvény egyike volna a legsürgősebb feladatoknak, mert a munkanélküliséget a meginduló építkezések a legnagyobb mértékben enyhítenék.

Foch tábornagy mai temetésére országos gyászt rendelt el a francia kormány

Páris, március 23. — A minisztertanács tegnap határozatot fogadott el, a melyben Foch tábornagy temetése napjára országos gyászt rendelnek el. Briand külügyminiszterhez a kormány,

nak szóló részvéttáviratok özöne érkezik. Tegnap megkapta többek közt Zaleski, Benes és Titulescu részvéttáviratát is.

Páris, március 23. — Tegnap dél-

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47. Telefon 312/82

Bukarest

Szomben a királyi palotával. Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legújok felszerelésű kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

ACELLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Aránylással díjtalanul szolgáink. —

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA-NAGYVÁRAD

Strada Șogăreanu 18.

után két órától kezdve a közönség meg kezdte elvonulását Foch tábornagy ravatala előtt. A palotát mekete és ezüst posztókba borították.

A városi tanács tegnapi ülésén méltatták a marsall érdemeit és egyhangúlag azt a határozatot hozták, hogy a francia főváros egyik utcáját Foch tábornagy nevére nevezzék el.

Negyven éves korától kezdve.

A negyvenedik év a férfi és a nő életében — egyes kivételektől eltekintve — olyan dátum, amely az ellenállási erő csökkenési periódusának kezdetét jelenti. Eddig az életkorig tulajdonképpen nem is kell különösebb gondot fordítani szervezetünk ápolására. Az ifjúságban élő erők elgondok ahhoz, hogy az embort megóvják a betegségekkel. Amint azonban a negyven évet túlhaladtuk, szervezetünk fokozatos kopása lassu gyengülést von maga után és fellépnek az organikus zavarok jelei (vérelmeszesedés, szívizorulás, szemlemerők csökkenése, reumatikus bántalmak.)

Ennek az előkövetkező legyöngyülésnek fellépési idejét azonban kitölthetjük jó messzire. Ehhez mindenképp az szükséges, hogy egészséges életmódot folytassunk és hogy szervezetünk fejlődő képességét fenntartsuk. Ezt a célt segíti elő az Urodonal, amely a vérkeringést és az anyagcserét rendben tartja és a szervezet frissességét negyven évesen is megőrvi. Az Urodonalal fokozhatjuk ellenálló képességünket és magas kort érhetünk el, anélkül, hogy olyan zavarok lépjenek fel, amely az Urodonal használatánál már negyven évnél, sőt azelőtt is jelentkeznek.

Eredeti palesztinai

bor és cognac Rischon le Cion

Sichron Jakob

(Báró Ed. Rotschild szőlő). Kapnató a romániai vezérképviseletnél; Rompa! Bucu esti, Str. Băoari 16.

Fiók 1: Str. Memorandului 25. Tel. 25
Fiók 2: C. Reg. Ferdinand 32. Tel. 159.
Fiók 3: C. Reg. Ferdinand 77. Tel. 342.
Fiók 4: Str. Regina Maria 27.

Önnepi kalács, diós-, mákos patkó, naponta háromszor friss vajassalítemény házhoz szállítva!

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

Tervezési iroda. Építési iroda. Különböző rendeltetésű épület tervezése és elkészítése, villák és családi házak, átalakítási rajzok, költségvetések készítése. **Harnik Gyula** építész-mérnök tervezési és építési irodájában **CUJ**, Strada Calvin No. 1.

„Lyra“ hangszerüzlet
Strada Regina Maria (volt Deak Ferenc-utca) 16. szám
Nagy választék His Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homoco-d, Perfecta gramofonokban és művészi lemezekben. Az összes hangszerek és világmarkás zongorák rakárón. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszerűen végez. Nagy választék harci és szárazon lemezekben

Ta
AN
fé
Az Uj Kelet
Főszereplő
Felelős sz
Bukaresti s
Str. C
az Uj Kelet
forrá
Purimi
váltása
Ma ke
bovica
Ma este
— négy nap
lozsváron a
se alatt áll
szintársul
eddig fellep
totak a köz
dégyszerplé
mísort hoz
este a Fele
felvonásos
társulat és
bovításnak is
ben nyílik a
vészetének
tiz órákor,
tatkozik be
közök című
kességét h
emelni. Ked
engedve m
mű drámát,
rendítő alak
kivüli néps
lat szerdán
vári közöns
keretében,
tén Anna J
amerikai sz
négy estén
bennünk az
amelyeket
annyiunkra

Művészi
per
szű őt go
földi fonat
SCHU
Oradea, Str

Tavaszi újdonságok megérkeztek

Tavaszi újdonságok megérkeztek

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek nagyáruházába

Angol szövetek férfiföltönyre!

Angol Tweed kabátanyagok
Creperewersieble francia complékra
Crepelin anyagok és selymek
raktárra érkeztek

Angol szövetek női kabátokra nagy választékban!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Purimi schlachmonesz megváltását adja a KKL.-nek!

Ma kezdődik Anna Jakobovicz vendéglátéka

Ma este kezd meg — közkívánatra — négynapos újabb vendéglátékát Kolozsváron az Anna Jakobovitz vezetés alatt álló világhírű amerikai jiddis színtársulat. Anna Jakobovitz, akinek eddigi fellépései a smegrázó erővel hatottak a közönségre, ezúttal az első vendégszereplés programját is felülmúló műsort hozott magával. Ma, vasárnap este a Feleség — szerető című háromfelvonásos nagy tragédiát adja elő a társulat és ebben a darabban Anna Jakobovitznak ismét egy grandiózus szerepben nyílik alkalma ragyogó drámai művészetének csillogtatására. Hétfőn este tíz órakor, mint operettprimadonna mutatkozik be Anna Jakobovitz, a Serkekozák című operettben, amelynek érdekességét héber vallásos dalok fogják emelni. Kedden, az általános óhajnak engedve megismételik a Világ anyja című drámát, amelyben a zsidó anya megrendítő alakja van megörökítve. A rendkívüli népszerűségnek örvendő társulat szerdán bucsuzik végleg a kolozsvári közönségtől egy galíciai operett keretében, amelynek főszerepét szintén Anna Jakobovitz fogja játszani. Az amerikai zsidó színtársulat ez újabb négy estén csak meg fogja erősíteni bennünk azokat a mély benyomásokat amelyeket már bemutatkozásánál mindannyiunkra gyakorolt.

Művészi perzsaszőnyeg
sző: öt gobelin, karamall függöny, kütölői fonalak, szőnyekek legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ev. Clujegartu (Uri-u.) 14.)

Megnyílik a közvetlen telefonforgalom Nagyvárad-Kolozsvár-Budapest között is

Budapest, március 23. — Bukaresti jelentés szerint április elsejére a Bukarest-Budapest, Temesvár-Budapest közvetlen telefonvonalak megnyitásával egyidejűleg feltétlenül megnyitják a közvetlen telefonforgalmat Nagyvárad-Budapest között is, melynek meghosszabbítása lesz Kolozsvárig.

A szatmári besz-din április 7-ig elhalasztotta ülését

Satmar-Szatmár, március 23. Az Uj Kelet tud.) A besz-din tagjai anélkül, hogy ítéletet hoztak volna a hetek óta húzódó hitközségi per ügyében. hazautaztak. A döntésre egyelőre félbeszakította a tárgyalását a közbejövő purim és a besz-din tagjainak másirányú elfoglaltsága miatt. Ezért a besz-din elhatározta, hogy csak április 7-én ül ismét össze.
A besz-din üléseinek elhalasztása Szatmáron általános feltűnést keltett. Mindkét táborban élénken vitatják a besz-din elhatározását.

Hoover leszállította az audienciák számát. Berlinből jelentik: A lapok washingtoni jelentése szerint Hoover elnök eredményesebb munkálkodása érdekében, a kézfogásos audienciák heti számát hatról kettőre szállította le és közölte, hogy a fogadtatások alkalmával is csak a fontosabb látogatásokkor tart beszédet.

MEGHULESES BETEGSÉGEKTŐL — (nátha, rekedtség, torokgyulladás) mentesül, ha állandóan szopogat Anacot pasztillát. Egy phiala ára 37.— lei.

A szász parlamentről három évi munkássága után kimondta a német birodalmi törvényszék, hogy törvénytelen. Lipséből jelentik: A lipcsei legfelsőbb német birodalmi törvényszék tegnap olyan döntést hozott, mely szinten megoldhatatlan helyzetet teremt a szász állami élet számára. Kimondta ugyanis ítéletében, hogy Szászország

1926-os tartományi képviselői választása érvénytelen, amiért is kötelezi a szász kormányt a parlament azonnali feloszlatására és új választások kiírására. Az ítélet indokolása szerint ugyan is a választásokat a birodalmi alkotmány 17-ik pontjával ellentétben írták ki. A keresetet, mely a szász országgyűlés érvénytelenségének kimondására hoz vezetett, a szász jogpárt és a szociáldemokrata párt indította meg.

Eljegyzés. Breuer Rózsikát Budapestről eljegyezte Friedmann Jenő Clujról. Minden külön értesítés nélkül.

Foch-gyászülés a városnál. A városi tanács 26-ikán kedden délelőtt 10 órakor ünnepélyes gyászülés keretében fogja a maga részéről leróni kegyeletét Foch francia marsallal szemben, a ki a világháború végén nemcsak a francia, de az összes antant-haderőknek volt a parancsnoka.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyös-en ismert Groszfélé or h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. oydor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniával berendezett udvari helyiségében **filéket nyitott.**
Olcsó ahonnan! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvarosi Rabbinatek felügyelete alatt áll.
Temesvár L. oydor 11. sz.
Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Byrd kapitány nem tud mozdulni arról a helyről, ahonnan megmentette elveszettnek hitt hajóársait. Londonból jelentik: A délsarki expedíciót vezető Byrd kapitány olyan helyzetbe jutott, mel veszedelmesen hasonlít a Nobille-expedíció alkalmával hősiesszen elpusztult Amundsen helyzetéhez. — Byrd ugyanis pár nap előtt repülőgépen felkutatta tíz napig elveszettnek hitt társait. leszállott hozzájuk és őket ültetve föl repülőgépre, ő maga egyik társával Good professzorral, ott maradt és várta, hogy később jöjjenek utána. Azóta már két nap mult el, de Byrd és Good az állandó kedvezőtlen időjárás miatt még mindig nem mozdulhattak el helyükről, mert az expedíció központjáról nem lehetett repülőgépet küldeni utánuk. Szikratávirójuk azonban működik és legutóbb azt tudatták, hogy behúzódtak egy jégbarlangba, mert csak így tudják magukat védeni az állandó viharok ellen. Élelme szerrel bőven el vannak látva, úgy, hogy ha csak az idő nem lesz tartósan rossz, megmentésüket remélni lehet.

SULYOS BETEGSÉGEK emészték szervezet erejét. A legjobb ápolás és gondozás mellett is szükség van olyan laplákra, amely az elvesztett erőket pótolja. Ilyen jól emészthető, kellemes ízű, erősítő tápszer az **Ovomaltine**.

EGÉSZSÉG

Germandise
FOGPASZTA ÁLTAL

Londonból megérkeztek a legújabb

original, Tweed'
kelmék kabátokra és costumökre.

Crepelák, Charmoll-nok és Kaschák
az összes divatszineken ruhákra.

Grünwald & Steiner
nődivatkülönlegességek áruháza
Piata Unirii 12.

— Mussolini az olasz választóktól azt kéri mondják meg őszintén — kell-e még nekik a fascizmus? Rómából jelentik: Mussolini felhívást intézett az olasz választókhöz, melyben felszólítja a szavazó polgárokat, hogy lelkiismeretük szerint szavazzanak: kívánják-e a fascizmus további fentartását, vagy sem? A szavazás a frontharcosok szövetsége 10 éves fennállásának napján megy végbe.

— Házasság. Pollak Szerá és Treitel Herman április 2-án Nagyváradon, a Zárda-uccai orth. nagytemplomban dél után fél 3 órakor tartják esküvőjüket. Minden külön értesítés helyett.

— Az orosz fővárosban katasztrófális méreteket ölt az élelmiszerhiány. Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung moszkvai tudósítójának közlése szerint az orosz fővárosban katasztrófális méreteket ölt az élelmiszerhiány. A lakosság a legnagyobb aggodalommal figyeli a közéleti népbiztonság kapkodását és ki nem elégitő intézkedését. A munkások napi kenyéradagját 800 grammra és a fizikai munkával nem foglalkozók fejadagját 400 grammra szállították le. Ezek az intézkedések annál súlyosabban érintik a lakosság egészét, mert az évek óta tartó burgonyahiány folytán a kenyér a lakosság fő tápláléka. Most bevezették a cukorjegyzendőt is s havonként és fejenként mindössze öt font cukrot vehet mindenki, amíg a készlet a hivatalos élelmiszerüzletekben még tart.

— A Duna jugoszláv szakaszán megindult a hajóforgalom. Budapestről jelentik. Belgrádi jelentés szerint a Duna jugoszláv szakasz. Belgrádig terjedő részén jégmentes s ezért lehetővé vált a dunai hajóforgalom újrafelvétele a jugoszláv fővárossal.

— Orvosi hír. Dr. Kis Árpád gyermekorvos, tanulmányjáról hazatért és rendelkezéseit megkezdte. Deák F.-u. (Str. Reg. Maria) 17.

— A könyvkereskedők tiltakoznak, hogy a keresztkötés alatt érkező könyveket is megvámolják. A helybéli könyvkereskedők részéről számos panasz hangzott el azon intézkedés ellen, hogy a keresztkötés alatt érkező külföldi könyveket a postáról a vámhivatalba szállítják, ahol azokat vámvizsgálásnak vetik alá. Ezideig a keresztkötés alatt érkező könyveket levélküldeményként kezelték és minden különösebb formalitás nélkül adták ki a postán. Egyidő óta azonban a könyvkereskedőket kellemetlen meglepetés érte, amennyiben az ilyen küldeményeket is a vámhoz kellett eljuttatni, ahol a címzettnek vámdeklarációt kell benyújtania és le kell fizetnie vámléteket. Az intézkedés igen érzékenyen sújtja a könyvkereskedőket, nem csupán mert a vámvizsgálattal járó formalitások hosszas időt vesznek igénybe, de mert egy 150—200 lej értékű könyv után is 70—80 lejes vámot kell hogy kifizessenek. A könyvkereskedők az illetékes fórumoknál tiltakoztak ennek az intézkedésnek a további fenntartása ellen és remélik, hogy sérelmüket orvosolni fogják.

— Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódlásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral 1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. A Belcrosi klinikán szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és fűszerüzletekben.

SPORT

Dr. Mező Ferenc felolvasást tart Kolozsváron

Március 27-én érdekes és kedves vendége lesz a Haggibornak. Félkilenc órai kezdettel dr. Mező Ferenc budapesti tanár, az amszterdami szellemi olimpiász győztese fog felolvasást tartani a katolikus gimnázium dísztermében. A kiváló sportmann a Haggibor vezetőségének a meghívására jön le Kolozsvárra, de valószínű, hogy Kolozsvár után a többi erdélyi városokban is meg fogja ismételni előadását.

Az amszterdami szellemi olimpiász immár világhírű győztese »Az olimpiai játékok története« című díjnyertes művéről fog előadást tartani. Az amszterdami versenyen 15 versenyző közül vitte el dr. Mező a győzelem pálmáját. A világhírű munka öt évig készült, illetőleg a szerző három évig gyűjtötte az anyagot és két évig tartott annak feldolgozása. Hogy az olimpiáson szellemi verseny is lesz, azt csak félévvel a verseny előtt tudta meg dr. Mező, ám a munkája sokkal terjedelmesebb volt a verseny előtti feltételeinél. A pályamunkák terjedelme legfeljebb 20 ezer szóból állhatott, dr. Mező munkája ezzel szemben 56 ezer szavas volt. Hogy a feltételeknek megfeleljen, dr. Mező három részre osztotta fel munkáját s bármelyik részrel részt vehetett volna a versenyen. De mert Magyarországról mások is jelentkeztek és mert országunknak csak hárman vehettek részt. Mező dr. csak az első részt küldte fel a versenyre, a másik két részt pedig csak kiegészítőül, tájékoztatóul mellékelte. A holland olimpiai bizottság néhány hétre rá értesítette dr. Mezőt, hogy az egész munkát elfogadta a versenyre s nem sokkal később a zsűri döntése, a magyarországi zsidó tanárnak ítélte oda az amszterdami szellemi olimpiász győzelmi pálmáját.

Dr. Mező előadása iránt sportkörökben óriási érdeklődés nyilvánul meg, ami érthető is, tekintve, hogy a kiváló sport-teoretikus már több külföldi sport egyesülettől is kapott meghívást.

A Haggibor csütörtökön este purimvacsorát rendez. A Haggibor sportegyesület vezetősége csütörtök este kilenc órai kezdettel, a City kávéházban lévő klubtermében purimvacsorát rendez dr. Mező Ferenc professzor, az amszterdami szellemi olimpiász győztesének tiszteletére. A klub vezetősége ezúton hívja meg a vacsorára az érdeklődőket, akik a Radornál minden felvilágosítást megkaphatnak. Telefon 8-65 és 8-72.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. A kormány valóban vissza akarja állítani a nagytőzsdéket. Erre vonatkozóla, kísérjük figyelemmel az Uj Keletet, mely a tőzsdék felállításának módjáról és időpontjáról kellő időben fogja informálni olvasóit.

Izrael Nagyenyed. Levelét átadtuk a zsidó Menzának, mely tudomásunk szerint már meg is tette az intézkedéseket az ügyben. Ha Ön egyénileg is akciót akar indítani, közöljük a bukaresti diákközhöz címét: Cantina Studentilor Evrei Str. Sfânt Ion cel Nou 45.

Hirdessen az Uj Keletben

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Vasárnap, márc. 24. Budapest. 10.30: Ujsághírek. 13: Déli harangszó. Utána zenekari hangverseny. Közreműködnek Pagányi Olga operatőrnő és Fischer Ilona hegedűművész 17: Radio szabadegyetem. 18.20: Elhalt magyar nótaszerzők dalai. Eneklik: K. Eitner Irén és Szegő Miklós cigányzene kísérettel. 20: Költemények és drámarészletek, előadják Úrmösi Anikó és Gellett Lajos. 21: Zenekari hangv. 22.15: A honvéd zenekar hangv. Utána cigányzene. Bécs. 12: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 17: Délutáni hangv. 19.35: Kamarazene. Brünn. 19.15. Offenbach »Hoffmann meséi« c. operájának közv. Leipzig. 1: Déli hangverseny. 20: Wagner »Rienzi« c. operájának közv. Milánó 16: Szórakoztató hangverseny. 21: Egy opera közv. a Scala színházból. Nápoly. 21.02: Operarészletek és áriák.

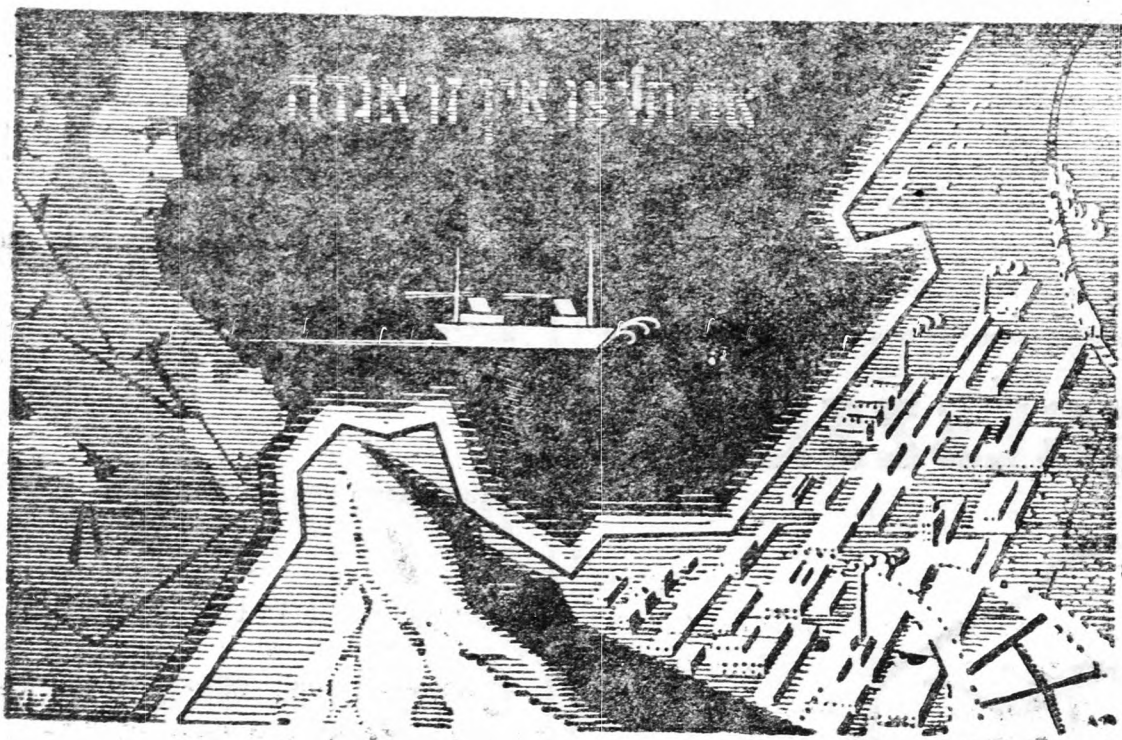
Hétfő, március 25. Budapest. 1: Zenekari hangverseny. Csajkovszky hangv. 18: Cigányzene. 19: Egyfelvonásosok és dalok. Előadják: Gózon Gyula, Berk Lili, Berki József, Felhő Rózi, Hajnal György és Komlós Vilmos. 20: Az operaház előadása. Verdi »Végzet hatalma« c. operája. 22.30: Időjelzés, utána Gramofon hangv. Bécs. 12: Délelőtti hangverseny. 21.05: Népszerű-est. G. B. Daventry Experimental. 16: Szórakoztató zene. 17: Táncczene. 18: Violet Brown (sopran) és Lloyd Huws (tenor) hangversenye. 19.30: Don Pedro és mexikói zenekarának hangversenye. 20.30: Sullivan »Ivanhoe« c. operájának közv. 20.30: Táncczene. Kattowitz. 12.10: Gramofonhangv. 17.55: Népszerű hangverseny. 20.30: Hangv. közv. Vilnából. Milánó. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Egy operett közv. Nápoly. 17: E. Martino (sopran) hangv. 21.10: Egy opera közv. Prága. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Rádió-kabaré. 22.20: Gramofonzene.

Kedd, március 26. Budapest. 9.15: Hangverseny. Enck, cselló, zongora 12.05: Cigányzene. 17.30: Szórakoztató zene. 18.30: Mit üzen a Rádió? 19.30: Hangverseny. Közreműködnek: Némethy Ella és Székely Mihály operatőrnők, Gertler Endre hegedűművész és Maas Marcell zongoraművész. 21.30: Bachmann-tro. 22.30: Időjárásjelentés. Utána cigányzene. Bécs. 16: Hangverseny. 21: Raffael Cocelli hangversenye. 21.35: Zenekari hangverseny. Breslau. 20: Verdi »Aida« c. operájának közv. 5. G. B. Daventry. 18.30: Táncczene. 21: Sidney Coltmann (tenor) hangv. Kattowitz. 17.55: Hangverseny. 19.50: Közvetítés a poseni operaházból. 2. L. O. London. 18.45: Bach-szonáták. 19.45: Olive Groves (sopran) hangv. 20.30: Hans Nissen dalestje. Nápoly. 20.45: Egy opera közv. a San Carlo-színházból. Róma. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Egy opera közvetítése a Studióból.

— Enyhe idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás prognózisa szerint enyhe időjárás várható a nyugati részekben esőhajtással. A hőmérséklet Budapesten ma délben +8° Celsius.

HERZL ÁLMA A HAIFAI KIKÖTŐ.

Ime valóság lesz a meséből,

ke a kkl PURIMAKCIO

jól sikerül!

Berlin, előtt Német feltűnést k tek közp Raiffeisen egészen be delmat, söt szövetkezet szövetkezet Raiffeisen még egészé válságba k akkor a P a bankot a lített nyu kellett voln mult három derült, hog vesztésége mi márkár esen semmi ban azokra lyek a német vezetése német bíró közbe a sz lőtre az a m

A német postjai. Min dalmi igazsá vényjogi re miniszter a felől nyilatk melyben han meg egy rés sen átszerve célból meg B telekpviselet sajtó és tudó nyét és refer tatni fogja a kodó részvén német igazsá jog keresztül pontot állítot a következő: pitása. 2. A sa. 3. A rész nak szerveze jog. 5. A rész védelme, s a nos szereplés nyereség- és felosztás. 7. hatása a rész társaságnak zódó viszony a megoldand dalmi igazsá közkereseti és nek szabályoz

Az utolsó év statisztikája. lent meg az utolsó évnegy kibocsátási te tisztika az elő rendkívül erő emissziós tev áll a National nyolcmillió 60 az előző évneg vénykibocsátá nul utána kö et Co. 82 milli et Co. 75 Stuart et Co. előző évnegy szionált a leg millió 700.000 a Blair et Co lon Read et C et Seligmann és a Bankers

Közgazdaság

Hatvanmillió márka veszett el a német Raiffelsen-szövetkezetek központjánál

Berlin, március 23. Három évvel ezelőtt Németország határain túl is nagy feltűnést keltett a Raiffelsen-szövetkezetek központi bankjának válsága. A Raiffelsen-szövetkezetek hálózata egészen behálózza a német agrártársadalmat, sőt a szászok is egész sor ilyen szövetkezetet alapítottak. Ezeknek a szövetkezeteknek volt központi bankja a Raiffelsen Bank, amely 1926-ban eddig még egészen ki nem derített okokból válságba került. A teljes összeomlástól akkor a Preussenkasse mentette meg a bankot azáltal, hogy 40 millió márka hitelt nyújtott neki, amelyet 1938-ig kellett volna visszafizetni. Az azóta elmult három esztendő alatt azonban kiderült, hogy a Raiffelsen Bank összes vesztesége körülbelül 60 millió birodalmi márkára rug és fenntartásához nincsen semmi remény. Tekintettel azonban azokra az óriási érdekekre, amelyek a német földművelésügyi szövetkezetek fenntartásához fűződnek, a német birodalmi kormány maga lépett közbe a szanalás érdekében. Így jött létre az a megállapítás, hogy a Raiff-

eisen Bank üzletkörét egészen átveszi a Preussenkasse, a bank pedig felszámol. A kormány tizenötmillió birodalmi márkát bocsát ebből a célból a Preussenkasse rendelkezésére, amelynek nagyobb hitelt nyújt a Rentenbank Cretitanstalt is. A Preussenkassával kötött szerződés szerint a 60 millió márká veszteségből 20 millió márkát az alaptőke leírásával és a tartalékalapok egy részével törlesztenek, míg a többit a Preussenkasse vállalja a kockázatot. Ezt a megállapodást terjesztették most a Raiffelsen Bank közgyűlése elé, amelyen 620 részvényes vett részt. Bárá Braun vezérigazgató terjesztette elő a felszámolásra vonatkozó javaslatot, a mely felett elkeseredett vita indult meg. A szövetkezeti vezetők egy része annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy a Preussenkasse baloldali politikát fog folytatni, ami ellen Klepper, a Preussenkasse jelenlévő elnöke tiltakozott. Végül a szerződést túlnyomó többséggel elfogadták és ezzel a nagymultu Raiffelsenbank befejezte pályafutását.

A német részvényjogi reform főszempontjai. Mint ismeretes, a német birodalmi igazságügyminiszter monstre részvényjogi reformra készül. Legutóbb a miniszter a készülő reform konturjai felől nyilatkozatot adott a sajtónak, melyben hangsúlyozta, hogy nem áll meg egy részletreformnál, hanem teljesen átszervezi a német részvényjogot. E célból meg fogja hallgatni az összes érdekképviseleteket, valamint társalmi, sajtó és tudományos közegek véleményét és referenciái útján tanulmányoztatni fogja a külföldi államokban uralkodó részvényjogi rendelkezéseket. A német igazságügyminiszter a részvényjog keresztülvitele terén nyolc főszempontot állított fel. E nyolc főszempont a következő: 1. A részvénytársaság alapítása. 2. A részvénytársaság tőkebázisa. 3. A részvénytársaság igazgatóságának szervezete. 4. Közgyűlés és szavazójog. 5. A részvényesek és a vállalatok védelme, s a részvénytársaság nyilvános szereplésének mérvé. 6. Mérleg, nyereség- és veszteségszámla, nyereségfelosztás. 7. A gazdasági koncentrációk hatása a részvényjogra. 8. A részvénytársaságoknak a nyilvános közegekhez fűződő viszonylata. Nincs kizárva, hogy a megoldandó problémák közé a birodalmi igazságügyminiszter felveszi a közkereseti és betéti társaságok ügyének szabályozását is.

Az utolsó évnegyed amerikai emissziós statisztikája. Igen érdekes statisztika jelent meg az amerikai bankoknak 1928 utolsó évnegyedében gyakorolt kötvénykibocsátási tevékenységéről. Ez a statisztika az előző évnegyedhez képest rendkívül erős emelkedést mutat. Az emissziós tevékenységben első helyen áll a National City Co., mely százhuszonnyolcmillió 600.000 dollárt emisszionált az előző évnegyed 60.900.000 dolláros kötvénykibocsátásával szemben. Közvetlenül utána következik a Harris Forbes et Co. 82 millió dollárral, utána a Kuhn Loeb et Co. 75 millió dollárral a Halsey Stuart et Co. 59.100.000 dollárral (a meg előző évnegyedben ez a bankhöz emisszionált a legtöbbet, összeg szerint 100 millió 700.000 dollár). Utána következnek a Blair et Co. 38.500.000 dollárral, a Dillon Read et Co. 36.600.000 dollárral, a J. Seligmann et Co. 28 millió dollárral és a Bankers Trust 25.700.000 dollárral.

Drágák a német városi kölesönök is. A legnagyobb német bankok részvételével jegyzésbeocsátották az elmúlt napokban Aachen város 12 millió márka kölesönét, 8 százalékos kamatozás mellett, 93-as kibocsátási árfolyamon. A kölesön 1930-tól kezdve piacon visszavásárolható, vagy kisorsolható és felmondható; fokozott mértékben bevondásra 1930. év január 1-éig nem kerülhet sor. A kibocsátás, mint minden legutóbbi városi emisszió „Feingold basis”-on történik. Jegyzik Berlinben, Kölnben és Frankfurtban. A legnagyobb biztonság dacára a kötvény jóval 8 százalékon fölüli jövedelmezőséget biztosít és így látható, a mai piaci helyzet mellett még a legjobb városi kölesön is, csak igen drágán helyezhető el.

Árverési hirdetés

Alulírott közjegyző közbenjövetele mellett nyilvános árverésen, legtöbbet ígérőnek, késedelmes vevő terhére, el fognak adni különböző textilárúk, vásznak, szövetek, paplanok stb. stb. folyó hó 20-iki kezdettel, mindennap délután 3-7 óráig, tételenként, Clujon, Calea Regele Ferdinand 35 sz, textilüzletben (Urania palota sarok).

Vevő a vételárát és 2.40% illetékei együtt azonnal készpénzben kifizeti.

Dr. Ioan Pordea, közjegyző

Ajánlunk elsőrendű

50 literen felüli, valamint vagontelekbeni mennyiségben a legolcsóbb árakban, például: **Magurai fajborok, rizling, király-leányka, muskotály, szerémi zöld, fourmind** stb. **1a. asztali borok és óborok is minden minőségben.** Megrendeléseket

Fraji Feiger Testvérek céghez **Simeul-Silvaniei** kerünk.

Hirdessen az Új Keletben

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap 3, 5 és 7 órakor: Pat és Patachon, mint detektívek.

Vasárnap este 9 órakor: Feleség-szerető. (Anna Jakobovitz és jiddis társulatának vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyekkel. Sorozatszám 310.)

Hétfőn fél 3 és fél 4 órakor: Pat és Patachon, mint detektívek.

Hétfő este 7 órakor: Ida regénye (Ujdonság, 5-ödször. Bérletszűnnetben. Sorozatszám 311.)

Hétfőn este 10 órakor: Serke kozák. (Anna Jakobovitz jiddis színtársulatának vendégjátéka. Operette-előadás, amelyben Anna Jakobovitz csodaszép héber vallásos dalokat énekel. Sorozatszám 312.)

Kedd, 3-kor, 5-kor és 7-kor: Pat és Patachon, mint detektívek.

Kedden este 9-kor: A Világ anyja (Anna és Hyman Jakobovitz jiddis társulatának vendégjátéka. Sorozatszám 313.)

Szerdán, 3-kor, 5-kor és 7-kor: Pat és Patachon mint detektívek (Utolsó nap.)

Szerdán este 9-kor: A rabbi parancsolja a vidámságot. (Operette. A zsidó társulat bucsuja. Sorozatszám 314.)

Csütörtök, péntek, szombat nincs előadás.

Vasárnap d. u. 6-kor: János vitéz (Mozsi-helyekkel: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám 315.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Ida regénye. (Ujdonság, 6-odszor. Sorozatszám 316.)

Vasárnap este 9-kor: Régi nyár. (Lengyel Irén vendégjátékával. Bérletszűnnetben. Sorozatszám 317.)

Hétfőn 3-kor: Gül baba (Lengyel Irén vendégjátékával. Leszállított helyekkel. Sorozatszám 318.)

Hétfőn 6-kor: Mánás Miska (Rátkay Márton a budapesti Király színház művészeinek vendégjátékával. Rendes helyek. Sorozatsz. 319.)

A magyar színház mozi-műsora:

Vasárnap d. e. 11-kor: Malec boxbajnok (Gyermekelőadás, 15 és 10 lejes helyekkel.)

Hétfőn 3-kor és 5-kor: Pat és Patachon, mint detektívek (10 felvonásos burleszk. Zoro és Huruval.)

Kedden 3-kor, 5-kor és 7-kor: Pat és Patachon, mint detektívek.

Szerdán 3-kor, 5-kor és 7-kor: Pat és Patachon, mint detektívek (Utolsó nap.)

Csütörtök, péntek, szombat: nincs előadás.

Vasárnap d. e. 11-kor: Jackie haját vágat. (Gyermekelőadás, 15 és 10 lejes helyekkel. Főszereplő a kis Jackie Coogan.)

Hétfőn d. e. 11-kor: Malec cow-boy. (Gyermek-matiné, 15 és 10 lejes helyekkel.)

A színháziroda közleményei:

Pat és Patachon, mint detektívek

Minden külön beajánlást mellőzve, egyszerűen közöljük, hogy a legújabb 10 felvonásos Zoro és Huru-film, melynek címe: Pat és Patachon, mint detektívek, a magyar színházban látható: vasárnap 3-kor, 5-kor és 7-kor; hétfőn 3-kor és 5-kor, kedden 3-kor, 5-kor és 7-kor és utóljára szerdán:

3-kor, 5-kor és 7-kor. Ennek a filmnek nincs szüksége semmi reklámra, semmi beharangozásra, ezt a filmet úgy is meg fogja nézni mindenki.

Hétfőn este 7-kor: Ida regénye. Pont 7 órakor kezdődik a magyar színház hétfői előadása. Az idei évad óriási sikerű újdonsága: az Ida regénye -- fog színre kerülni bérletszűnnetben, rendes helyekkel.

A zsidó társulat előadásai. Vasárnap este kezd meg a híres Jakobovitz Anna zsidó színtársulata 4 estére terjedő vendégjátékát, a mely iránt a közönség körében óriási érdeklődés nyilvánul meg. Vasárnap este 9-kor a nagynevű Jakobovitz Anna leghíresebb szerepében, a Feleség-szerető című tragédiában fog fellépni. Hétfőn délután a zsidó ünnepek miatt nem tart előadást a társulat, este 10-kor azonban egy vidám operettet játszanak, a melynek Serke kozák a címe s a melyben Jakobovitz Anna mint operett szubrett fog fellépni. Az előadás keretében Jakobovitz Anna héber vallásos dalokat fog énekelni és ezzel igazán el fogja bűvölni a közönséget. Kedden este 9 órakon általános közkívánatra a Világ anyja-t játsza a társulat, szerdán pedig bucsufőlépésül a Rabbi parancsolja a vidámságot című darabban lépnek föl. Mind a négy előadásra árulja a pénztár a jegyeket.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap d. u.: Szóktetés a szerájából

Vasárnap este: Medea.

Hétfőn d. u. Hét eladó leány.

Hétfőn este: Tosca (Munkáselőadás)

Kedd: A kardinális.

Szerda: Fidelio.

Csütörtök: Nincs előadás.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u.: Szevillai borbély.

Vasárnap este: Az elveszett levél.

No 484-1929.

Publicatie de licitatie

Firma intreprizitei Albina societate comerciala anonimă in Cluj, vinde prin licitatie publică conform art. 306 Cod. Com. in detrimentul debitorilor tardivi, in magazia sa din Cluj, Piata Garii Nr. 1, la 27 Martie 1929 ora 4 p. m. următoarele obiecte de gaj:

1. 2 geamantane si 1 corfă in greutate de 101 kg. continând diverse articole de modă pentru domni (paltoane, cămesi etc.) in valoare de lei 158.000.-

2. 1 masă de stejar in valoare de lei 3000.

3. 1 buc. masină de tocat carne in greutate de 850 kg. in valoare de lei 50.000.

4. 13 vane de baie, 1 dinamo, 4 tevi pentru încălzire centrală si 3 pompe centrifugale, toate in valoare de 108750 lei.

5. 9 colete a 10 bidoane creolină, cca 475 kg. in valoare de lei 12.300 si

6. 4 aparate de stins «Securitas» si

5 patroane in valoare de lei 2742.

Vânzarea se face in grupurile indicate si sub pretul valorii lor. Reflectantii ne vor depune drept garantie 10% din valoare. Cumpărătorii au să achite imediat pretul de vânzare plus impozitul proportional.

Cluj, 22 Martie 1929.

Dr. Ioan Cosma, notar public

ÖZÖNVIZ

(Minden jog fentartva)

Komédia három felvonásban

Írta: H. Berger

Fordította: Szabó Imre

A többiek (pokoli lármával): Előbb az ablakot! Gyorsan! Jobbra zárni, jobbra! (Streeton zárja az ablakot és huzza az ajtó redőnyét, a bennlévők félelmes lármája közepette.)

Streeton (mintán lezárta az ajtókat és az ablakokat, felnéz a plafonra, kezét összekulcsolja): Nagy Isten, egy bank-üzlet van fölöttünk pánccszekrényekkel!

Nordling (vizsgálja a padlót és falakat): Beton! Egészen betonból van!

Higgins: Nagy halak vagyunk egy szűk hálóban. (Néhány pillanatig dermedt csend, majd horgás és mély sóhajok.)

O'Neil: Csönd legyen, uraim! Még nem biztos, hogy elvesztünk. Charley, gyujtsd fel a villanyt, legyen világosság. (Nagyot sóhajt.) Legyen világosság! (Charley felgyújtja a villanyt.)

Beer (kezét tördeli): Istenem, én egyetlen nagy Istenem! Jaj, ma este, ma este, ó jaj, ma este!

Charley: Mi van ma este?

Beer: Ma estére van kitűzve a lakodalmam. O, nagy Isten!

Lucy (keserű gunnyal): Nagyon jó! A lakodalomnak kéne lennie ma este! Vajjon a lakodalmi programban volt-e kedves mister Beer, hogy ezt az estét velem fogja eltölteni? Vajjon?

Beer: Lucy, te vagy az, Lucy?

Lucy: Én vagyok, igenis én, Smith Lucy, a Strand mulatóból, köszönöm, hogy még emlékszik a nevemre. És a menyasszonyát, kérem, azt hogy hívják? Azt a kicsi fekete nőt akivel reggelente kilovagolnak. O, mister Beer, hogy sajnálom magát! Mert a pénzt, amiben annyira bizakodik, azt nem fogja megkapni!

O'Neil: Több világosságot, Charley, napnál világosságot! Uraim, még minden jobbra fordult! Igynk! Mister Streeton, vendégléjen meg itt mindenkit szolgálja ki a társaságot, én fizetek!

Streeton (félősen): De hogy tetszik gondolni, hogy ilyen helyzetben leüljünk inni!

Phraser: Kedves mister O'Neil, hiszen minden pillanatban elpusztulhatunk Nagyon félek!

O'Neil: Csak igynk! Az ijedség is el fog múlni!

Beer: Uraim, inkább gondoljunk arra, hogy hogyan lehet innen menekülni!

Mindnyáján: Muszáj menekülnünk! De mégsem... Az udvar el van árasztva az udvar víz alatt áll... nem... világért sem... pszt... csönd legyen! (Hirtelen elhallgatnak.)

Lucy: Csend legyen, hah! De én nem fogok ám elhallgatni! Ami itt történik az megérdemelt, százszor megérdemelt bünhődés, uri kutyák! Micsoda öröm látni benneteket, akárcsak egereket a csapdában és micsoda boldogság lenne, ha látnám, amint a piszkos, sárga hullámok között fulladoztok. Mindnyáján, ki vétel nélkül. Hívtvány, ronda bestiák!

Mindnyáján: Elég... hagyj fei... már megint részeg!

Beer (gyöngéden Lucy felé közeledik, a leány fejét simogatja): Te mondasz ilyeneket, te, aki mindig jószágos voltál és akinek a szive aranyból van!

Lucy: Takarodj! Ki mondta neked, hogy szívem van?! Igen, valamikor volt, de most! O, hogy gyűlölök mindenkit. (Öklét szorítja.) Jaj jaj, aijas bitangok! Megláttatok a halált és most állati félelem fog el benneteket! Ha... ha... ha! O, bárcsak az ajtókat és ablakokat rohamoznák meg a piszkos hullámok és itt a barban egymás hegyénhátán pusztulnátok el. Hogy fogok örülni, ó, hogy fogok ujjongani, hogy fogok kacagni! Egy utolsót fogok nevetni. Nagyszerű, szívből fakadó kacagás lesz!

Mindnyáján: Részeg, vagy megbolondult. Borzasztó, ilyen helyzetben ilyeneket mondani.

Beer: Nem értelek Lucy, miért haragszol és miért gyűlölökdsz rám? Mit vétettem ellened?

Lucy: Mit vétettél ellenem? Te kérde? Csaló!

Beer: Igaz, megcsaltalak. De légy őszinte és mondd meg, előttem és utánam mások nem tették veled ugyanazt? Hát én voltam az első?

Lucy: Igen is, az első voltál! Az első, akit szerettem! Szégyelheted magad, mert csaló vagy és hozzá gomosz és felketlen, mert még kérde is. Tudd meg, hogy miattad lettem azzá, ami vagyok!

(Beer oldalt megy, Lucy lerokad és zokog, a többiek összedugják fejüket és csendesen tanácskoznak.)

O'Neil: Nyugodjon meg, gyermekem, ne sírjon, drágám! (A zibongó emberek felé.) Uraim, amilyen igaz, hogy még élek és beszélek magukkal, olyan igaz, hogy velem együtt mindnyáján, akik itt vagyunk, nem fogjuk többé látni Isten világát! Halálunk már csak idő kérdése. Kérem önöket, viselkedjenek a rövid néhány óra alatt nyugodtan és ciszántan, ahogy az értelmes emberekhez illik és méltó!

Phraser (reszkette, de azért üzleti határozottsággal): Tehát elvesztünk! Mondja kérem, én is?

O'Neil (szánakozással, de határozottan): Természetesen, ön is!

Streeton (kétségbeesetten): Nem, én így nem pusztulhatok el! Muszáj, hogy értesítem a családomat! (A telefonhoz megy.) Halló, halló! Miért nem felel senki? Halló! halló! Szent Atyám! A telefonhuzalokat eltépte a vihar!

Phraser: Csend, csend! Mi hallatszik az uccákon?...

(A szín lassan sötétedik, a szereplők egymásmellé húzódnak.)

Mindnyáján: Psz... psz... psz...! (Kivülről tompa zaj és recsegés.)

Függöny.

Második felvonás.

(A szín változatlan. A baloldali szeparéból szomorú, egyre halkuló dal hallatszik. Phraser kijön.)

Phraser: Szent Isten, mi van itt, mi van itt! Micsoda emberek és mennyi a jasság! (Pillanatig gondolkozik.) Hiszen meglehet, hogy alapjában véve magam sem vagyok külön másuktól. (Megszólal a telefon.) Halló, halló, halló! Tessék csak beszélni! (Leteszi a kagyló-)

lót.) Mi volt ez? Káprázat volt vagy micsoda? Határozottan emlékszem, hogy csilingelt. (Kint vihar.) Milyen félelmetes ez a végítélet. borzasztó.

Beer.

Beer (jön ki a szeparéból): Nem szól a telefon?

Phraser: Látja, hogy nem szól!

Beer: Vége! meg se próbálom!

Phraser: Miért? Azért csak próbálja!

Beer: Eh, már vagy huszszor egyre csak próbálgattam!

Phraser: Azért csak kísérleje meg, látha összekötik. Magának mindenben szerencséje van!

Beer: Már nem hiszek a szerencsém-ben!

Phraser: Nekem még megmaradt a hitem. Vannak emberek, akik kint születettek a réten és ma paloták urai. A szerencse valósággal belődította őket a boldogságba.

Beer: Ez csak afféle látszatboldogság. Az a magasban trónoló Isten tudná csak megmondani, igazi szerencse-e az eiféle és azt is, hogy mi volt az ára.

Phraser: Csodálom, hogy maga beszél így, aki mindig biztos volt a dolgában!

Beer: Hígyje el mister Phraser, nincs amiért irigyelhetnének. Különbösen elég volt a filozófiából, lassuk mit csinál O'Neil barátunk! Igynk egyet vele! Teringettét kilenc óra! Most autóban kellene ülnöm és százhusz kilométeres sebességgel robognom.

Phraser: Hogy-hogy autóban? Nem azt mondta, hogy ma este házassodnia kellett volna?

Beer: Igen, igen! De ez a valóság, mister Phraser. Félek, ha elmondom, gyűlölni fog!

Phraser: Gyűlölni? Ezt kissé erősen fejezte ki!

Beer: No igen, úgy értettem, hogy utálai fog.

Phraser: Azt már inkább!

Beer: Nos hát... ön bizonyára nem hiszi, hogy könnyen, munka nélkül szereztem a vagyonomat és tudja, hogy nincs olyan vagyonom, amiből nyugodtan megélhetnék. Egy garas nélkül, támogatás nélkül, protekció nélkül kezdem, igaz, hogy jó órában, amikor volt egy csekély kis konjunktúra. De most, amim van, jó uram, az mind fiktív vagyom. Ön, a kitiűnő börzés megért engem. En kérem, az az ember vagyok, aki örvény fölött, dróton táncol. Egy téves hajlás, vagy ha egy pillanatra elvesztem a lélekjelenlételemet, máris lenn

vagyok a feneketlen mélységben.

Phraser: Ugyan kérem! Akinék olyan apósa lesz, mint az öreg Swift! Beer: Látja, mindenki éppen ebben téved. Hiszen igaz, Swift fizethetne értelem de hát... (pillanatnyi szünetet tart.)

Phraser: Micsoda de hát mister Beer? (Folyt. köv.)

Értesítés.

Értesitem mélyen tisztelt vevőközönségemet, hogy összes tavaszi újdonságain, különösen kiemeve a

**Burberrygabardin
Trench-coat-ok,
kész Homestuns-
sportöltönyök**

és mértékosztályom legújabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.
férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piata Unirii 14. szám.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhi hirdetések díja előre fizetendő. Jelölés levelet csak egy torábbitunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díjak díja 250 lej.

Fiatal, kis családos keresi ki jó előmunka zó is, azonbanra állást keres. — Falura is elmenné. Cim a kiadóban.

Utazói állást keresek román, német, magyar nyelvtudással bármilyen szakmából, szerény igényekkel. Megkeresés ket „Megbízható” jelígyére a kiadóba kérek. 1719

Egy nemes gyümölcsös kert feleske kiadó. Cim a kiadóban.

Junger Kontorist mit entspr. Praxis sacht in einem Sabatt ges hlossene Geschäft, Posten als Hilfsbuchhalter, deutscher Correspondent oder als Kassier. — Spricht ruänisch. Würde entspr. — Kapit mit niedern Verbindung zu Verfügung stellen. — minimale Zahlungsansprüche. — Zuschriften erbeten an Rudolf Mosse S. A. Cluj unter „Tüchtig“

150000 lej
k. kaucióval rendelkező román, magyar és nem t nyelvet perfektül beszélő fiatal ember utazói állást keres. Szíves megkeresést „Abszolút megbízható” jelígyére a kiadóba kérek.

**Rendeljen
ultra-
violett
ablaküveget
Kunwald**
(ükögyárnál)
Cluj, Str. Vlahuța
(volt Bolyai-u.) 3.
Telefon 1-47 szám
Hitá áról kérdezze meg háziórvását.

4-5 szobás lakást keres k, lehetőleg külön telken. Cim a kiadóban.

Makulaturapapír eladó az Uj Kelet kiadóhivata ában.

Ingyen harisnyát

kereskedő nem adhat. Mi szemfényvesztéssel nem foglalkozunk, de előirt gyári áron árulunk.

Casa-Ciorapilor

Harisnyaház

Calea Regele Ferdinand 29. sz. (Kis hid mellett.)